

Prameny a literatura

PRAMENY NEVYDANÉ:

Národní archiv

Morava

inv. č. 2004, 2797-8, 2803-4, 3673, 4407, 4632, 4745, 4765, 4926, 4949, 4967, 5925.

Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc:

Arcibiskupská konsistoř v Olomouci,

kn. 266, *Formulář listin konsistoře (17.-18. stol.)*.
kart. 2218, sign. C 10, *Obecná ustanovení o heresi a nekatolicích (1584-1782)*.

Arcibiskupství Olomouc,

kart. 277, sign. A 22/6-9, inv. č. 953, *Průvod o Božím Těle*.
kart. 410, sign. B b 30, inv. č. 2012, *Františkáni v Brně (1618-1800)*.
kart. 415, sign. B b 50, inv. č. 2032, *Jezuitská kolej v Brně (1573-1755)*.
kart. 422, sign. B b 63, inv. č. 2045, *Kapucíni v Brně (1639-1806)*.
kart. 1821, inv. č. 3991, *Tisky politické (1573-1870)*.

Moravský zemský archiv Brno:

B 1 (Gubernium),

sign. B 137, i. č. 597, kart. 91, *Příspěvek ze jmění zemřelých špitálu sv. Štěpána v Brně (1746-85)*.
sign. G 135, inv. č. 1398, kart. 580, *Zákaz duchovním sepisovat závěti pro cizí osoby (1771-81)*.

B 2 (Gubernium – církevní oddělení),

sign. F 2/3, kart. 27, *Fundace klášterů a kapitul na Moravě (1765)*.
sign. F 2/1/II, kart. 10, *Specificatio Generica Deren bey denen Pfarr Kirchen im Marggraffthum Mähren Fundirten heiligen Messen und Anniversarien (50.-60. léta 18. stol.)*.
sign. F 2/1/12, kart. 10, *Specificatio Generica Deren bey denen Cathedral- Canoniat- und anderen geistlichen Stiftern im Marggraffthum Mähren fundirten heiligen Messen und Anniversarien (50. léta 18. stol.)*.

G 12 (Cerroniho sbírka),

Cerr. II, kn. 91, *Collectaneen zur Geschichte der Stadt Brünn*.
Cerr. II, kn. 178, HACKL, Johann Joachim: *Kurtz Verfaste Beschreibung aller im Marggraffthum Mähren befindlichen Cathedral- und Collegiat-Kirchen, fundirten Klöstern Mann- und Weiblichen Geschlechts, nicht minder deren errichteten Spit-*

tälern und anderen zum Unterhalt der Armen gewidmeten milden Stiftungen, in gleichen Vor die Jugend fundirten respective Convict und Seminarien, dann Endlich Aller bey dennen hierländigen Pfarrkirchen fundirten Seelen Messen (1756).

E 25 (Jesuité v Brně 1241-1773),

sign. 4 C, *Dědictví po Alžbětě Alexandrovské (1690-1714)*.
sign. 5 E, kart. 4, *Porovnání o testament koželuha Mathiase Harlachera*.
sign. 12 TT, kart. 2, *Consignatio Capitalium Pro Anno 1737*.
sign. 22 C, *Initia Congregationis B. V. Annunciatae Brunae 1592*.
sign. 28 L, *Štola kostela sv. Jakuba (1677)*.
sign. 46 A, *Initia Seminarii Brunensis Societatis Jesu*.
sign. 46 B, *Consignatio Foundationum Seminarii Brunensis (1. pol. 18. stol.)*.
sign. 63 B, *Odpustky papeže Řehoře XV. pro jezuitský řád z r. 1622*.
sign. 76 L, kart. II, *Účty chudinské kasy 1715-1727*.
sign. 93 O, *Pozůstalost Anny Kateřiny Kotoráčové*.
sign. 94 AA, *Seznam konvertitů ze 30. června 1628*.

E 49 (Minorité Brno),

inv. č. 21, kart. II, *Soupis zádušních mší (1702-1706)*.
inv. č. 39, kart. 19, *Soupis fundálního majetku (1828)*.
inv. č. 48, kart. 21, „*Liber Missarum*“ (1656-1660).
inv. č. 49, kart. 22, *Soupis mší (1786-1789)*.

E 67 (Sbírka matrik),

č. 16850 (N, O, sv. Jakub 1587-1599), 16853 (N, sv. Jakub 1619-1625), 16911 (Z, sv. Jakub 1784-1814), 16993 (Z, sv. Janů 1784-1949), 17069 (Z, sv. Tomáš 1784-1812), 17123 (Z, sv. Maří Magdalena 1784-1868), 17228 (Z, sv. Václav 1784-1841).

G 11 (Sbírka rukopisů Františkova muzea v Brně),

kn. 279, *d'Elvertův rkp. o chudinské péči, Brünn 1847*.
kn. 410, *Historia foundationis et reddituum omnium domus probationis Soc. Jesu Brunae (1240-1769)*.
kn. 666, *Descriptio foundationis conventus S. Michaelis archangeli F. F. ordinis praedicatorum Brunae in Moravia (2. pol. 18. stol.)*.

Archiv města Brna:

Testamenty:

A 1/2 (Nová sbírka listin),

Staré Brno 56a, *Testamenty měšťanů ze St. Brna z let 1575-1697*.

A 1/3 (Sbírka rukopisů a úředních knih),

rkp. 51-57, *Knihy testamentů (1599-1733)*.
rkp. 146, *Knihy testamentů Koželužské z let 1633-1644*.

A 1/7 (Zbytky registratur),

Sbírka volných testamentů, K. 1-14: *Pozůstalosti A-Z (1700-1785)*.

A 1/12 (Stará spisovna: In publicis SS),
Pozůstalosti (1784–1789).

Ostatní prameny:

A 1/1 (Sbírka listin, mandátů a listů),
16. 6. 1594, 19. 1. 1613, 3. 2. 1613, 15. 5. 1613.

A 1/3 (Sbírka rukopisů a úředních knih),
rkp. 6, Část knihy výpovědí brněnských kmetů písaře Jana (2. pol. 16. stol.).
rkp. 86, Kopiář korespondence.
rkp. 92–95, Knihy korespondence (kopiáře).
rkp. 96, Kniha rozhodnutí městské rady (1540–1660).
rkp. 131, Kniha císařských ustanovení z let 1640–1669.
rkp. 170, „Historicus“ (poč. 18. stol.).
rkp. 217, Soupis fundačních a beneficiálních peněz kostela sv. Jakuba z r. 1752.
rkp. 219, Stará kniha peněz beneficiálního úřadu z let 1784–1799.
rkp. 222, Brněnské úmrtní knihy z let 1771–1899.
rkp. 1357, Zápisy o schůzích městské rady (1765).
rkp. 2555, Výkaz nadačních peněz z let 1775–1785.
rkp. 815, 7191 a 7192, Rejstříky špitálních počtů (1597–1598, 1607–1608, 1616).

A 1/9 (Stará tereziánská registratura ekonomická),
inv. č. 19, k. 5, fasc. A/b, Almužnictví, chudinství, nalezení, sirotci (1750–1757).
inv. č. 74, k. 33, fasc. B/h, Beneficiální účty (1691/2, 1774/7).
inv. č. 83, k. 37–39, fasc. C 47, Morové náказы na Moravě (1645–1732).
inv. č. 87, k. 40, fasc. C 70, Schrifften weegen fleißiger Cathechisirung in denen Pfarr Kirchen (1722–1742).
inv. č. 140, k. 54–55, fasc. F 83, Schrifften auß gelegenheit der zu untersuch- undt Examinirung aller im Lande befindtl. Foundationen undt milden Stiftungen angestellten Kays. Königl. Commission (1743–1760).
inv. č. 237, k. 84, fasc. J 138, Spisy o jezuitech a exjezuitech (1773–1783).
inv. č. 238, k. 84, fasc. J/a, Různé písemnosti kostela sv. Jakuba (1532–1698).
inv. č. 309, k. 112, fasc. M/e, Mše za měšťanstvo v kapli Panny Marie u sv. Tomáše (1775–1779).
inv. č. 321, k. 115, fasc. P 5, Slavnost Božího Těla (1595–1614, 1719–1739).
inv. č. 438, k. 178, fasc. S 116, Zavedení Pavla Kristiána z Koldína Práv městských (1682–1744).
inv. č. 472, k. 207–211, fasc. S 286, Zařízení špitálu sv. Štěpána 1726–1782.
inv. č. 503, k. 218, fasc. S/p, Všeobecná ustanovení o nadacích (1788–1826).
inv. č. 504, k. 218–219, fasc. S/r, Záležitosti nadací (1783–1849).
inv. č. 517, k. 226, fasc. T 63, Korunovace zářračného mariánského obrazu u sv. Tomáše (1735–6).

A 1/11 (Stará spisovna – Spisovna hospodářské správy),
inv. č. 81, k. 14, fasc. 33/I, Kirchen Hauptgegenstände und Patronate (1776–1791).
inv. č. 82, k. 14, fasc. 33/II, Geistliche Stiftungen und Gebälte, pfarrherrlicher Zehend, dann Zinszahlung an die Klöster (1771–1812).

inv. č. 165, k. 21, fasc. 81, Frohnleichnams Prozeßion (1765–1774).

A 1/12 (Stará spisovna: In publicis SS),
inv. č. 2b, Index pozůstalostí osob zemřelých v letech 1784–1789.
inv. č. 647, krab. 63, Různá nařízení o zrušení dosavadních bratrstev.
inv. č. 679, krab. 66, Nařízení o ukládání nadačních, sirotčích a církevních peněz a peněz bratrstev (1785–1814).
inv. č. 1233, krab. 134, Účty za měšťanskou mši v kostele sv. Jakuba (1802–1803).
inv. č. 2026, krab. 226, Špitální účty a likvidace (1784–1786, 1836).
inv. č. 2038, krab. 228, Předpisy pro zbožné odkazy (1786–1843) – špitál.
inv. č. 3614, krab. 443, Starobrněnský hřbitov (1786–1843).
inv. č. 3615, krab. 443, Různé hřbitovní záležitosti (1799–1852).
inv. č. 3642, krab. 448, Zřízení márnice na městském hřbitově (1797–1874).
inv. č. 3663, krab. 450, Nařízení o přeložení hřbitova u Veselé brány a zřízení nového měst. hřbitova proti městskému dvoru (1784–1843).
inv. č. 4308, krab. 528, Předpisy o prohlídkách zemřelých.

A 1/13 (Sbírka rukopisů A. B. Mitrovského),
A.1.13, Miscellanea (popis města a jeho obyvatel, nedat., kol. 1. pol. 18. stol.).
A.1.13.9, MITTROWSKY, Anton Friedrich: Geschichte der Armenanstalten in Mähren, insbesondere in der königl. Stadt Brünn (1. pol. 19. stol.), nefol.

S 1 (Římskokatolická fara u sv. Jakuba v Brně),
inv. č. 4, [SIMONIS, Maurus]: Auszug aus den Geburtsmatriken der Stadtpfarre St. Jacob vom Jahre 1587–1809.
inv. č. 5, [SIMONIS, Maurus]: Auszug aller Adelichen, Graduirten und Vorzüglicheren Verstorbenen vom Jahre 1500 bis 1810.
inv. č. 6, [SIMONIS, Maurus]: Auszug aller Adelichen, Graduirten und Vorzüglicheren Getrauten vom Jahre 1500 bis 1808.

Římskokatolická farnost u sv. Jakuba v Brně:

[REISENHOFER, Maximilian]: Haus Protokoll des Stadtpfarrers bey St. Jacob in Brünn (zal. 1817).

Moravská zemská knihovna:

Rkp. Mn 43, Functiones et Ceremoniae Sacrae in Ecclesia ad SS. Joannes Brunae per totius anni decursum observandae et conscriptae A. D. 1735.

Rkp. Mn 47, [CHRIST, Stephanus]: Summarium Omnium Foundationum cum Tabula Sacristiae Venerabilis Conventus Brunae ad SS. Joannes Ordinis Minorum S. P. Franc. Convent. (1729).

Rkp. Mn 59, IMPEKOVEN, Joannes: Chronologia Conventus Ad Sanctos Joannes Brunae Ordinis Minorum Sancti Francisci Conventualium Collecta Anno 1658.

Rkp. Mn 60, [CHRIST, Stephanus]: *Manuale P. Magistri Stephani Christ Ordinis Minorum S. P. N. Francisci Convent. in quo Memorabilia Almae Provinciae Moraviae adnotatur ex quo deinde efformata est Chronologia Venerabilis Conventus Brunensis ad SS: Joannes (...).* (1733).

Rkp 93I.723, [BRANDTNER, Leopold]: *Gloria Dei, ein sehr überaus schöner Trost Garthen...* (1791).

ST 1-530.823 (přívazek), *Schöne Weise, stündlich die allerseeligste Mutter Gottes sambt allen H. H. Außerwehlten zu grüssen.* (Rkp., přivázáno k dílu Salesius, Franciscus: *Liebreiche Buß/ Oder Richtige Lehr-Arth zu beichten und zu communiciren/ für die ihres Heyls achtsame Seelen.* Prag 1716).

PRAMENY TIŠTĚNÉ:

- [ANONYM]: *Aula Dominae wranovii quingentis annis perpetuo portentis, & gratiis celebris. Frauenhof, so fünf hundert Iabr zu Wranau gegen denen preßhaftigen sich gnadenreich erzeiget. Oder celebrirtes fünf hundert iähriges Iubel-Fest zu Wranau in Mähren, an welchen die glorwürdige Iungfrau und Gebährerin Gottes als eine gewaltige Frau in ihrem Frauen-Hof vorgestellt wird.* Brünn 1740 (MZK, ST 1-8950).
- [ANONYM]: *Cesta života, to jest tři spisy aneb traktáty. I. Knížka srdeční. II. Zrcadlo téhodní. III. Pravidlo šlechtného a křestanského života. Všechněm pobožným, tohoto převráceného věku velice potřební a užiteční.* Praha 1600.
- [ANONYM]: *Das Geistliche Seelenmahl, oder Officium für die Abgestorbenen.* Brünn s. a. (cca 1730) (MZK, ST 1-479.369).
- [ANONYM]: *Duchovní zaopatření na cestu do věčnosti. Tj.: Spůsob, kterýho netoliko správcové duchovní, ale i domácí při nemocných a umírajících k spasitelnému jejich z smrtedlného těla vykročení užívati mohou.* Brno, s. a. (1782) (MZK, ST 1-24.818).
- [ANONYM]: *Ein kräftiges, und gar gutes Hülfsmittel für die arme Seelen im Fegfeuer, welche im Kerker eingesperrt sind, und große Schmerzen leiden.* S. l., s. d. (konec 18. stol.) (ST S-915.749).
- [ANONYM]: *Evangelia, samt den Episteln oder Lectionen, auf alle Sonn- und Feyertäg des ganzen Jahrs, wie auch auf alle Täg in der Fasten.* (...) Steyr 1754 (MZK, ST 1-859.896).
- [ANONYM]: *Fegfeuers-Zeiger, Welcher die Abtheilung derer Stunden, Oder Tag-Zeiten Auf alle Täge der gantzten Wochen Vor die armen im Fegfeuer leidende Seelen anzeigt, Umb dadurch eine glückselige Sterbstund zu erlangen.* Glatz 1764 (MZK, ST 1-631.314).
- [ANONYM]: *Geistlicher Letzter Willen. Das ist ein wohlbedachtes Seelen-Testament.* Prag 1693 (MZK, ST S-802.988).
- [ANONYM]: *Heylsame Gedancken Und Andachts-Übungen, Welche einen jeglichen Christen-Menschen, Sowohl nutzlich als nothwendig. Lehren: Eine feine Weiß, Wohl zu leben, Und Gottseelig zu sterben.* Troppau 1742 (MZK, ST 1-479.369).
- [ANONYM]: *Hülf der Leidenden Von der Löbl. Bruderschaft, zu Erlösung der armen Seelen aus dem Fegfeuer Unter dem Namen und Anbethung Des Allerheiligsten Sacraments des Altars. Aufgerichtet mit Verwilligung hoher Geistl. Obrigkeit /*

vom Innocentio XII. ertheilet und bekräftiget. In der Kön. Stadt Brünn bey St. Jacob in der Pfarr=Kirchen 1701. Brünn 1755 (AMB, knihovna Mitrovských, sign. 1584).

- [ANONYM]: *Hülf der Nothleydenden Christglaubigen Abgestorbenen in dem Fegfeuer, Oder Amt der Verstorbenen, welches zur Erquickung derselben von einem jeden mit Andacht zu sprächen.* Prag 1783 (MZK, ST 1-680.607).
- [ANONYM]: *Inhalt Geistlicher Übungen/ der Bruderschaft der seligsten Junckfrawen Mariae/ so under dem Titel und Namen ihrer Gnadenreichen Verkündigung zu Brün in Märbern nechst auffgerichtet/ und der fürnembsten Römischen (eben desselben Namens) versammlung einverleibt worden.* Wien 1596 (VKOL, sign. 37 428).
- [ANONYM]: *Každodenní památka smrti a nábožné modlitby na obdržení šťastné smrti.* Olomouc 1752.
- [ANONYM]: *Kräftige Geistliche Seelen-Nahrung/ Das ist: Außerlesene schöne Andachten/ Gebett und Lobgesänge/sambt andern geistlichen Übungen; Zu grösserer Ehre Gottes/Lieb und Preiß deß hochwürdigsten und zartesten fronleichnams unsers Herrn Jesu Christi/zu sonderbaren Trost/Nutz und Heyl der Seelen; vor Die Hochlöbliche auffgerichte Bruderschaft Corporis Christi in der Königl: Stadt Brünn in Mähren/in der ubralten Pfarr bey St. Jacob/durch ein Mitglied der obbemelten Bruderschaft zusammengetragen.* Brünn 1690 (Stará knihovna kláštera kapucínů v Brně, sign. 19j40).
- [ANONYM]: *Krátkej vejtab velikých a výborných milostí, odpustkův a privilegiův veleslavného a starodávneho arcibratrstva černo-koženného světceného pásku svaté matky Moniky, kterýžto pod užíváním nejsvětější rodičky boží Panny Marie potěšující.* (...) Brno 1737.
- [ANONYM]: *Kšaft a poručenství Vepřka Korokota, kterýžto mnohým lidem sdálnost činí a památky své pozůstavuje.* S. l., s. d. (snad 1603).
- [ANONYM]: *Kšaft aneb poslední vůle nejblaboslavenější na nebe vzaté Panny a Matky Boží Marie.* Staré Město pražské 1723.
- [ANONYM]: *Kurtzer Begrief deren Regeln, und Satzungen einer hochlöblichen aufgerichteten Bruderschaft SS. Corporis Christi, in der königlichen Stadt Brünn im Marggrafthum Mähren, in der uralten Pfarr-Kirchen bey Sanct Jacob.* Brünn 1754 (MZA, E 82, inv. č. 2256, sign. T 53/3, kart. 751).
- [ANONYM]: *Litis Abusus, Oder: Der klägliche Anfang, die jämmerliche Fortsetzung, und das Erbarmungs-würdige Ende, Derer/ Durch die Herkommannische Mißbräuche, oder listig- und betrügliche Räncke Gewissens-loser Advocaten und Procuratoren...* Kuks 1728 (Strahovská knihovna řádu premonstrátů, sign. AO XVII 25).
- [ANONYM]: *Mährerisch Fegfeuer/ In welches Graf Tampier Drey Tausendt Arme Seelen/ ihme den Weg zubereyten vorhero geschickt. Oder historische Erzählung/ der Gnaden und Siegreichen Victori, welche die Göttliche Mayestät den Mährischen Evangelischen Ständen durch den Herrn von Tieffenbach/ wider den Spannischen Obristen/ Graf Tampier/ den 26. Julii alten/ oder 5. Augusti newen Calenders gnedigst verliehen unnd geben hat...* Prag 1619 (MZK, ST 1-463.808).
- [ANONYM]: *Manuale, To jest: Rukověť Bratrstva Očišťování Panny Marie v Městě Telči založeného. Modlitbami a jinými Pobožnostmi skrz Regule Bratrské vyměřenými naplněná.* Praha 1689.
- [ANONYM]: *Písně o čtyřech posledních věcech člověka.* Ed. Josef Vašica. Praha 1944.
- [ANONYM]: *Písničky nové pobožné. Obsahující v sobě rozmlouvání smrti s jedním nemocným v spůsobu lékaře. Druhá jest žádost jedné duše za spomožení z očistce. Třetí*

- o potupě tohoto marného světa. Jednomu každému křesťanskému člověku zpívati užitečné a potřebné.* Brno 1713.
- [ANONYM]: *Poslední duchovní kšaft anebo pravé a spasitedlné přibotovení k šťastné smrti.* Praha 1714.
- [ANONYM]: *Postilla, aneb vejroční výtahové na nedělní a sváteční evangelia, jako i na některé epístole...* Uherská Skalice 1785.
- [ANONYM]: *Satzungen oder Regln/ Der Löblichen Bruderschaft/ Mariae Der Engels-Königin/ Umb ein Seeliges End; Welche Zu Littau in Mähren/ in der Pfarr-Kirchen St. Marci deß Evangelisten auffgerichtet...* Ollmütz 1720.
- [ANONYM]: *Radostná cesta v tomto plačtivém audolí, to jest: Každodenní pobožnost putujícího k zázračným obrazům, totižto: do Maryecell, k nerozdílné Trojici Boží na Sonntagberku, a k bolestné Marii Panně Taferlské.* Brno 1756.
- [ANONYM]: *Tägliche Erinnerung des Todes, und Andächtiges Gebet um Erhaltung eines glückseligen Todes.* Olmütz 1772 (MZK, ST 1-228992).
- [ANONYM]: *Vidění Jiříka poustevníka, někdy rytíře uherského. Jemuž se S. Michal Archan- gel zjevil, rozličné věci jako krásný ráj, peklo, očištec i ten vrtkavý auzký most etc. ukázal a zase zdravého jsem na tento svět dovedl.* Staré Město pražské 1718.
- [ANONYM]: *Výklad pobožný na žalm devadesátý první S. Davida, z učitelův křesťanských sebraný.* Staré Město pražské 1599. (Obsahuje jako přitisk *Kázání S. Cypriána mučedlníka o moru a modlitby některé S. Otcův za pobožné a šťastné vyjiti z tohoto světa, a o životu věčném*).
- [ANONYM]: *Wohl eingericht Geistliches Zeug-Hausß In allem Kriegsfahl wider urplötz- lichen, bösen und unversebenen Todt. Unter glorreichen Schutz der Adelichsten und großmächtigen Jungfrauen und Martyrin Barbarae...* Znaym s. d. (1707?) (Strahovská knihovna řádu premonstrátů, sign. BU IX 38).
- ABRAHAM à S. Clara: *Todten-Capelle, Oder Allgemeiner Todten-Spiegel, Darinnen Alle Menschen, wes Standes sie sind, sich beschauen, an denen mannigfältigen Sinn- reichen Gemählden das Memento mori zu studiren, und die Nichtigkeit und Eitelkeit dieses Lebens Democriticè oder Heracliticè, Das ist: Mit lachendem Mund, oder thränenden Augen, wie es beliebt, können betrachten und verachten lernen.* Nürnberg (1710) (MZK, ST 1-41, přív.).
- ARNOLDI, Bartholomäus: *Purgatorium libellus fratris Bartholomaei de Usingen augusti- niani, de inquisitione purgatorii, per scripturam et rationem et de liberatione ani- marum ex eo per suffragia vivorum. Contra lutheranos Husso pycardos Herbipoli.* Bambergae 1527 (MZK, ST 1-230394).
- [AUGUSTINUS AURELIUS, Sanctus]: *Traktát svatého Augustina, v němžto vypisuje, že všecy věci na světě sou marnost.* Praha 1546.
- AUREA LIBERTAS. *Die Guldene Freyheit. Mit welcher uns befreyet hat Unser Herr und Heyland Christus Jesus. Nicht mit vergänglichem Gold oder Silber/ sondern mit seinem teuern Blut/ als einen unbefleckten/ und unmangelhaften Lambs. Vor- gestellt In der Königlichen Stadt Brünn An dem heiligen Charfreytag/ bey of- fentlichen Buß-Umbgang Von der hochlöblichen Congregation Corporis Christi Auß der Pfarr-Kirchen deß heiligen Apostels Jacobi deß Grössern.* Brünn 1706 (Knihovna benediktýnského opatství Rajhrad, sign. P.I.d.1a).
- AXLAR, Pavel Josef: *Nábožný horlivý vůdce do města svatého Jeruzaléma, aneb kázání vejroční sváteční, někdy porozdílně blásané (...) k duchovnímu dalšímu prospě- chu a stálému potěšení všech věrných jazyku českého do života věčného poutníkův.* Praha 1720.
- AXLAR, Pavel Josef: *Nábožný horlivý vůdce do města svatého Jeruzaléma, aneb kázání*

- vejroční nedělní, někdy porozdílně blásané (...) k duchovnímu dalšímu prospě- chu a stálému potěšení všech věrných jazyku českého do života věčného poutníkův.* Praha 1720.
- BECKOVSKÝ, Jan František: *Katolického živobyetí nepohnutedlný základ, od svatých otců, duchovních sněmů, Starýho a Novýho zákona i od samýho Krista pána postavený; třemi neporušitedlnými sloupy, jenž jsou: Víra, naděje, láska, ubezpečení.* Praha 1707.
- BELLARMINO, Roberto: *Postill/ Oder Außlegungh mebrentbeyls Episteln und Euangelien/ so auff Son- und Feyertagen in der Christlichen Catholischen Kirchen geprediget werden.* Cöln 1616 (VKOL, sign. 38072).
- BELLARMINO, Roberto: *Umění křesťanské, aneb příprava k dobré smrti.* Praha 1630 (orig. *De arte bene moriendi Libri duo*, 1621, MZK, ST 1-425.093).
- BESOLD, Alphonsus: *Oel und Wein der Linderung und der Stärke, das ist: Ehren-Trost und Sitten-Rede, als eine hochlöbliche, uralte Erz-Bruderschaft unter dem glorrei- chen Titul und Schutz der MARIA von Trost, und des schwarz ledernen geweihten Ordensgürtel ihr hochfeyerliches Titular-Fest den 30. Augustmonats, an welchem der 12. Sonntag nach Pfingsten einfiel, im Jahr 1767. in dem löblichen Gotteshaus der Wohl-Ehrwürdigen P. P. Augustinern Eremiten-Ordens des heiligen und gros- sen Vaters Augustinus in dem befreyten Closter-Stift Sct. Thomas nächst Brünn andächtigt begienge.* Brünn 1768 (MZK, ST 2-742.790).
- BEUST, Joachim von: *Krátká správa kterak by člověk pobožný k smrti se strojiti měl tak aby z tohoto světa šťastně vykročiti mohl.* Praha 1610.
- BÍLOVSKÝ, Bohumír Hynek: *Cantator cygnus, funeris ipse sui, mortis beatae traditor.* Olomucii 1720 (MZK, ST 1-135.828).
- BÍLOVSKÝ, Bohumír Hynek: *Pia quadragesima aeterna veneratione patienti Iesu conse- crata.* II. díl. Passio D.N.I.C. Missa. Oppaviae 1721 (MZK, ST 2-239.933).
- BONET, Joseph: *Hertzbewegliches Lamentir-Geschrey deren armen im Kärcker des Fe- egfeuers seuffzenden Seelen, nebst beyträglichen Hülfß-Mitteln umb selbiges zu stillen.* Prag 1718 (MZK, UB 0000.287).
- BRIDEL, Bedřich: *Duše v očištcí skrze Josefa v žaláři postaveného. Daniele do jámy lvové uvrženého. Absolona pod Sionem vězícího a po spatření otcovské tváře toužícího, vyobrazené; a všem křesťanům představené, aby bídou jejich srdečné pohnutí, jim z vězení toho pomáhali.* Praha 1694.
- BRÜNNER WOCHENSCHRIFT zum Besten der Armen, I-IX. Brünn, 2. Jenner - 23. Februar 1786 (MZK, ST 1-19666).
- COCHEM, Martin von: *Köstliches Ablass-Büchlein, darinn ausführlich erkläret wird, was der Ablass seye, wie nützlich und nothwendig er seye, wie viel Peynen deß Fegfeuers er abtrage und auff was Weiß man ihn für sich und die Abgestorbene unfehlbarlich verdienen könne.* Prag 1714 (MZK, ST 1-732.343).
- COCHEM, Martin von: *Užitečná knížka pro neduživé, k Veliké Štěpné zadržadě připojená, v níž se dostatečně obsahuje, jakby nemocný svaté svátosti hodně přijímati, svou nemoc k většímu užítku své duše vynaložiti a k šťastnému skonání strojiti se měl.* Brno 1727.
- COCHEM, Martin von: *Velká Štěpná zadržada velkým písmem, v níž se nacházejí mocné a nábožné modlitby ranní a večerní, při mši, nešporní, spovědní, též k přijímání velebné svátosti oltární (...).* Brno 1726.
- COCHEM, Martin von: *Zlatý Nebeklič, aneb nové modlitby k vysvobození duší očištcových dobře pobodlné (...).* Brno 1711.
- CRASSET, Jean: *Christliche Betrachtungen/ Auff alle Tag deß Jahrs hindurch mit den Evan-*

- geliis aller Sonntägen*. 3 Theile. Překl. Marcus Eschenloher. München 1712 (MZK, ST 1-242173).
- ČICHOVSKÝ, Řehoř František: *Farař. To jest správa a způsob, který netoliko od správců duchovních, ale i také od domácích, při nemocných a umírajících k spasitelnému jejich z smrtedlného těla vykročení užíván býti může*. Litomyšl 1639 (Strahovská knihovna řádu premonstrátů, sign. BU VI 39) [Přepřacované dílo Juana Alfonsa de Polanco, *Methodus ad eos adiuuandos qui moriuntur*, vydané poprvé r. 1575].
- DAS LIECHT im Schatten, die Warheit in Figuren Jesus der Sohn Davids In seinem heiligsten Leyden. Bey gewöhnlichen Umbgang auf öffentlichen Bibnen vorgestellet Von der Löblichen Bruderschaft der Todt-Angst Christi am H. Creutz. Brünn 1692 (ZAO-OL, Arcibiskupství Olomouc, kart. 415, sign. B b 50, inv. č. 2032, fol. 200r-v).
- DELAMINETZ, Raphael: *Paradisus Concionatorum Tetralogiae Mysticae, Sive Quatuor Sermonum Praedicabilium, Interdum verò plurium, Tomus Secundus. In quo Sanctorum Dei Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, Caeterorumque Festorum in Romano Calendario notatorum...* Bambergae 1683 (MZK, ST 2-836.138).
- DELAMINETZ, Raphael: *Paradisus Concionatorum Tetralogiae Mysticae, Sive Quatuor Sermonum Praedicabilium, Interdum verò plurium, Tomus Tertius. In quo Reginae Sanctorum Patronorum, nempe Sanctissimae Deiparae Virginis Mariae Solemnes memoriae; Deinde Sanctorum Patronorum, inclyti Regni Boemiae et Marchionatus Moraviae, quorum Festa ibidem celebrantur...* Bambergae 1683.
- DELAMINETZ, Raphael: *Tetralogiae Mysticae, Sive Quatuor Sermones Praedicabiles, Interdum verò plure. Ex utroq; Testamento Sacrae Scripturae et probatis Patribus Sacrae Romanae Ecclesiae, ...* Aschaffenburgi 1663 (MZK, ST 2-773.839)
- DREXELIUS, Jeremias: *Herolt smrti neb předposel věčnosti k zdravým i nemocným umírajícím pro správnou k smrti přípravu vyslaný*. Praha 1635.
- EYBEL, Josef Valentin: *Křesťanská užitečná domovní postilla. Na celoroční nedělní i sváteční epistolny a evangelia, proti všemu nedělnímu i svátečnímu zlému užívání spořádaná...* (Překl. V. M. Kramerius). Praha 1785.
- FAUKNAR Z FONKENŠTEJNA, Šebestián: *Formy a notule listův všelijakých jichž jedenkaždý v potřebách svých rozličných platně potřebovati může. Přitom také jest titulář stavuov duchovního i světského v nově sebraný a vytištěný*. Staré Město pražské 1572.
- FAUKNAR Z FONKENŠTEJNA, Šebestián: *Titulář obsahující v sobě v jazyku českém předně formy listův všelijakých v potřebách lidských a tytule stavův duchovních a světských...* Praha 1589.
- FEDDERSEN, Jakub Fridrich: *Knih mrauv křesťanských pro měštana a sedláka*. Praha 1786.
- FEUCHT, Jakob: *Postilla Catholica Euangeliorum de Sanctis totius Anni*. Tom. 2. Cöln 1578 (MZK, ST 3-909.954).
- FINETTI, Bernardo: *Freund in der Noth Sonderlich in den höchstschmerzlichen Peinen deß Fegfeurs; Oder Geistreiche Gemüths-Erwegungen und Sittlich Moralische Betrachtungen über den Unglückseeligen Stand deß Menschen in disem und mühe-seeligen Stand der armen Seelen deß Fegfeurs in dem andern Leben (...)*. Kempten 1698 (MZK, UB 101).
- FISCHART, Johann: *Bienenkorb deß Heil. Röm. Immenschwarms/ seiner Hummelszellen*

- (oder Himmelszellen) *Hurnaßnäster/ Brämengeschwürm und Wespengetöß...* Straßburg 1594 (MZK, ST 1-050.482).
- FORMY LISTŮ rozličných, podle Notule kanceláře Markrabství moravského. (1601-1611). Brno, s. a. (MZK, ST 1-5103).
- FORTE BELLUM. *Starcker Streit. Die Könige der Erden und die Fürsten versamleten sich wider den Herrn und wider Christum (...). Dieser Glorwürdige Obsieger wird in der Figur (nach vollbrachten starcken Streit) Triumphirend/ und andächtiglich zu behertzigen vorgestellet In der Königlichen Stadt Brünn An den heil. Charfreytag bey öffentlichen Buß-Umbgang von der hochlöblichen Congregation Corporis Christi Auß der Pfarr-Kirchen deß heil. Apostels Jacobi deß Grössern*. Brünn 1703 (Knihovna benediktýnského opatství Rajhrad, sign. P.I.d.1a).
- GERHARD, Johann: *Padesátero duchovní přemýšlování, k pravé pobožnosti probuzující a k prospěchu vnitřního člověka užitečně sloužící*. B. m. t. (Žitava?) 1714 (pův. čes. vydání Praha 1615, překl. Pavel Likaon Kostelecký).
- GLORIA atque Victoria. *Ehr und Sieg/ Unsers Herrn Jesu Christi, exiit vincens ut vinceret, Welcher außgienge zu überwinden/ und den Sieg zu erhalten. Dann sein Himmlischer Vatter hat ihme einen starcken Streit gegeben. Damit Er uns erlösete. Nachdeme er uns erlöset/ von unsern Feinden/ den Tod/ Teuffel und die Welt unter seine Fuß gebracht (...). Dieser starcke Streit (...). Wird andächtiglich zu behertzigen vorgestellet In der Königl. Stadt Brünn An dem heil. Charfreytag/ bey öffentlichen Buß-Umbgang von der hochlöblichen Congregation Corporis Christi Auß der Pfarr-Kirchen deß heil. Apostels Jacobi deß Grössern*. Brünn 1702 (Knihovna benediktýnského opatství Rajhrad, sign. P.I.d.1a).
- HANDBUCH aller unter der Regierung des Kaisers Joseph des II. für die K. K. Erbländer er-gangenen Verordnungen und Gesetze in einer Sistematischen Verbindung. 2. Ausg. 14 Bände. Wien, Joh. Georg Moesle, 1785-1789 (MZK, ST 1-34.105).
- HAYN, Joannes Henricus: *Das heilige Leben, und Leyden Jesu Christi Erwegungs-Weis erkläret (...)*. Prag, s. a. (Strahovská knihovna řádu premonstrátů, sign. BU IV 39).
- HELYOT, Hippolyt: *Vorbild Eines Sterbenden Christen Und Grundsätze Nach welchen selber zu einen seeligen Ende solle angeleitet werden*. Wien 1736 (ÖNB, sign. 439.649-A; MZK, ST 1-25009).
- HERTODT, Johann Ferdinand: *Kurtz verfaste Pest-Ordnung dem gantzen hochlöblichen Marggraffthumb Mähren*. Olmütz 1680 (MZK, STs 36858).
- HLOHOVSKÝ, Jiřík: *Písne katolické k výročním slavnostem k památkám božích S. S. a k rozličným časům pobožnosti křesťanské*. Olomouc 1622.
- HOLAN, Václav Karel: *Capella regia musicalis*. Staré Město pražské 1693.
- HUBÁCIUS, Milon: *Umíráček pobožný aneb žádost bohobojného křesťana chtíti pobožně a šťastně umřiti, k čemu mnoho dopomáhá památka o čtyrech posledních věcech, totiž o smrti, o soudu, o pekle a o nebi...* Praha 1725.
- DE CHERTABLON, M.: *Christlicher Krancken-Spiegel, In welchem Sowohl denen Augen, als dem Gemuth Eines Krancken Gantz klar und Lehr-reich vorgestellet wird Die Weiß, Verdienstlich zu leyden, und seelig zu sterben*. Wien 1730 (ÖNB, sign. 234.972-A; MZK, ST 1-650.274).
- DE CHERTABLON, M.: *Sterben und Erben/ Das ist: Die schönste Vorbereitung zum Tode. Oder Sicherste Art zu sterben und die Seligkeit zu erben. Durch Betrachtung des bitteren Leidens und Sterbens/ unsers eintzigen und liebsten beylandes Jesu Christi*. Prag 1702 (ÖNB, sign. 15.632-A) [Videňské vydání z r. 1741 je v MZK, ST 1-41].

- JESTŘÁBSKÝ, Valentin Bernard: *Kazatel domácí proti sedmi bříchům*. Brno 1712.
- JESTŘÁBSKÝ, Valentin Bernard: *Stellarium novum. To jest knížka pobožná o blahoslavěné Panně Marii, v níž se naučení dává, jak má býti od lidí ctěná a chválená blahoslavená Boží rodička Panna Maria (...)*. Olomouc 1701.
- JESTŘÁBSKÝ, Valentin Bernard: *Vidění rozličné sedláčka sprostného (...)*. Opava 1719.
- JIREČEK, Josef (ed.): *Práva městská Království českého a Markrabství moravského M. Pavla Krystyana z Koldína*. 5. vydání, Praha 1876.
- JIREČKOVÉ, Josef a Hermenegild (ed.): *M. Brikcího z Licka práva městská*. Praha 1880.
- KAPITA (HLAVÁČ), Jan: *Postilla. To jest kázání, kteráž na řeči Boží ke dnům svátečním přináležející přes celý rok činěna bývají...* I. díl. Praha 1615 (1. vyd. 1586).
- KELSKÝ, Antonín Jan: *Conciones dominicales in totius anni dominicas, ex suggestu dictae ad populum christianum...* Pragae 1736 (MZK, ST2-399.072).
- KELSKÝ, Antonín Jan: *Conciones festuales in totius anni festa. Ex suggestu dictae ad populum christianum...* Pragae 1732 (MZK, ST2-487.914).
- KEPPLER, Laurentius: *Seelen-Hülff, das ist allerhand außbündige zur Erlösung der armen Seelen aus dem Fegfeuer sehr dienliche Mittel...* Landshut 1737 (MZK, UB 0000.250).
- KLESEL, Matěj: *Potěšitelný spis a prostá, ale však gruntovní zpráva z Slova Božího, jak se praví křesťané v případnosti neb příhodě smrti, kteří z tohoto světa odjíti (z takové spasitelné smrti své těšiti a za to držeti a míti jistě) mají, že neumírají, než toliko na odpočinutí a na spaní odcházejí...* Praha 1564.
- KNITTEL, Caspar: *Conciones Academicae In praecipua totius Anni Festa, Ad primariam Nobilitatem, populúmque Academicum*. Pragae 1707 (MZK, ST 2-478.015).
- [Komemorativní tisky brněnského augustiniánského bratrstva Panny Marie Utěšitelky za léta 1702-1760]: *Christliches Andenken der Abgestorbenen auß der Hoch-Löblichen Ertz-Bruderschaft unser Lieben Frauen Mariae von Trost...* Bey St. Thomas in Brünn. Brünn 1710-1760 (Knihovna kláštera augustiniánů na Starém Brně, sign. A II H i 14).
- KONIÁŠ, Antonín: *Jediná choti beránková, od prvního počátku zasnoubení a založení svého až na věky v učení Kristovém neporušená, bezpečnou za beránkem k životu věčnému cestu ukazující*. Hradec Králové 1733.
- KONIÁŠ, Antonín: *Vejtažní naučení a vejkladové na všechny nedělní i sváteční epistol, též evangelia celého roku, mnohými Písma svatého důvody, svědectvím svatých Otcův a výbornými příklady potvrzená, s vroucnou na každé evangelium modlitbou okrášlený, na tři díly rozdělený, k potěšení křesťanského lidu*. Hradec Králové 1740.
- KRAUS, Johannes: *Kleinodien Schatz Mit welchen der grosse Himmels-Schatz-Meister seine hier streitende, droben Siegreiche und triumphirende Kirche als mit verschiedenen Himmels-Gestirnen, allergnädigst gezieret: Durch christliche Lob-Predigten von den lieben Heiligen Gottes deren Gedächtnus bey der Cathol. Gemeinde an jährlichen gebräuchlichen Fest-Tagen feyerlich begangen wird; Mit einem Anhang etlicher Leich-Predigten bey gewöhnlichen Begräbnüssen, wol zu besinnen*. Prag 1720 (MZK, ST 2-832.010).
- KRUPĚHORSKÝ, Mikuláš: *Knížka o smrti kterak se křesťané k smrti strojiti mají a co je k takovému přihotovení vzbuditi má*. (1594).
- LAŠTOVKA, Tomáš Xaverius: *Čtvrtý článek víry katolické: Trpěl pod pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest*. Trnava 1748.
- LOMNICKÝ Z BUDČE, Šimon: *Knížka o sedmi brožných dábelských řetězích...* Praha 1586.

- LOMNICKÝ Z BUDČE, Šimon: *Kupidova střela aneb knížka užitečná, v níž se všelijaká chlípnost a zlá bujnost těla zapovídá a potupuje*. Praha 1590.
- LOMNICKÝ Z BUDČE, Šimon: *Tobolka zlatá, aneb lakomá žádost peněz nenasycená...* Praha 1615.
- LOMNICKÝ Z BUDČE, Šimon: *Vejklad prostý na nejsvětější modlitbu pánem Kristem vydanou, Otčenáš*. Praha 1605.
- [LUDWIG, Georg]: *Rathsberrn und Apothekers Georg Ludwig Chronik von Brünn. (1555-1604)*. Hg. von P. Ritter v. Chlumecky. Brünn 1859.
- MAREK, Damascen: *Trojí chléb nebeský pro lačný lid český...* Díl I.-II. Praha 1727-1728.
- MEMORIA MIRABILIUM. *Andächtiges Andencken/Auff das Beheimbnuß-volle bittere Leyden und Sterben Jesu Christi unsers Heylands Durch sein hinterlassenes Denckmahl des Hochheiligen Sacraments des Altars/ In welchem eingeschlossen Die Gedächtnuß seiner Wunderwerck/ Psal. 110. v.4. Bey Jährlichem traurigen offentlichen Umbgang von zweyen in gegenwärtiger Procession vereinbahrten Löbl. Bruderschaften Nemblich SS. Corporis Christi In allhiesiger Pfarr-Kirchen S. Jacob, Und Der Todt-Angst Christi am Creutz In der Kirchen der Societät Jesu. Allen Christ-liebenden und mitleydenden Seelen zu vollkommener Erkenntnuß Christlicher Lieb/ und mitleydender genneigung deren Glaubigen auff nachgehenden Trauer-Bühnen Am H. Charfreytag vorgestellt*. Brünn 1711 (Knihovna benediktýnského opatství Rajhrad, sign. P.I.d.1a).
- MOŠOVSKÝ, Jiřík Tesák: *Poutník duchovní. To jest spis dle písem svatých o věcech napořád všem křesťanským lidem zvlášť těchto let fatálních velice platných a potřebných, jimíž se zřasobiti mají, jestliže zde dni putování svého dobře a šťastně dokonati a k Bohu našemu se dostati chtějí*. Praha 1612.
- MURATORI, Lodovico Antonio: *O pravé křesťanské pobožnosti*. Praha 1778 [orig. *Della regolata divozione dei Christiani*. Venezia 1747].
- NÁCHODSKÝ, Štěpán František: *Sancta curiositas, to jest svatá všetečnost aneb nová novým způsobem vydaná postilla katolická*. 2. díl. Od velko-nocí neb vzkříšení Páně až do adventu. Praha 1746.
- NEPVEU, Francisco: *Von Der Liebe Unseres Herren und Heyland Christi Jesu. Das ist/ Beweg-Ursachen/ und taugliche Mittel/ dise Liebe zuerlangen: Samt deroselben Würckungen und Kennzeichen*. Augspurg 1738 (MZK, ST 1-160762).
- NIGRINUS, Georg: *Fegfeuers Ungrund Grüntlich erörtert und außführlich beweiset/ mit der H. Schrifft/ der Vätter/ Concilien und ander Zeugnissen*. B.m.t. 1582 (VKOL, sign. 4931).
- NONNOTTE, Claude-François: *Philosophisches Lexikon der Religion*. 2. Bd. Augsburg 1775 (MZK, MP 356).
- [Novoroční tisky bratrstva Očišťování Panny Marie. Brno 1712, 1717, 1718, 1730, 1757] (MZK, ST 3-896.340, ST 3-450.868, ST 3-450.871, ST 3-450.867; MZA, E 25, sign. 21E, kart. 1).
- OBLADEN, Peter: *Ludwig Muratori's Gedanken über die Abschaffung des Bettelns und Verpflegung der Armen*. Brünn 1784 (MZK, ST 1-5840).
- PAPROCKÝ Z HLOHOL, Bartoloměj: *Kšaft, jenž byl od jednoho starce učiněn, třem synům nepořádně se chovajícím, tak aby nejhorší z nich v statku jeho nedědil. Pročez oni dali se v soud, jedenkaždý aby dědicem zůstal po otci, skutky své schvalujíc a druhého zlehčujíc. Z čeho jedenkaždý naučit se může, jak se má vystříbat marnosti*. Praha 1600.
- PAPROCKÝ Z HLOHOL, Bartoloměj: *Třinácte tabulí věku lidského*. Praha 1601.

- PELLIZOTTI, Michal: *Unum, binum, trinum. Tj.: Jedno, dvoje, troje kázání sváteční...* Díl druhý. Praha 1753.
- DE PICQUIGNI (DE PICONIO), Bernardinus: *Kräfttge Übung Fromm zu leben und seelig zu sterben. In Form und Weiß 10.tägiger Geistlichen Gemuths-Versammlung.* Insprugg 1730 (ÖNB, sign. 292.250-A).
- [PLENG, Joannes]: *Andächtige Gedancken zur Vermeidung des bösen und Vollbringung des guten, aus dem Buch Weeg des ewigen Lebens R. P. Antonii Sucquet.* Wien 1681 (MZK, ST 1-480.III). (Orig. Sucquet, Antonius: *Piae considerationes ad declinandum à malo et faciendum bonum cum iconibus viae vitae aeternae.* Viennae 1672).
- RAČÍN, Karel: *Operae Ecclesiasticae, Robota církevní, v nedělní den netoliko dovolend, ale taky od církve svaté katolické přikázaná.* Praha 1706.
- ROSIGNOLI, Carlo Gregorio: *Maraviglie di dio nell' anime del purgatorio. Incentivo della pietà cristiana a suffragarle (= Opera del P. Carlo Gregorio Rosignoli, Tom. V).* Venezia 1726 (MZK, ST 1-6996).
- SALESIUS, Franciscus: *Knížka zlatá, jednomu každému stavu užitečně prospěšná...* Litomyšl 1657 [překl. Jiří Konstanc; fr. orig. *Introduction à la vie devote, lat. Philotea seu introductio ad vitam devotam*].
- SAMMLUNG der kaiserlich-königlichen landesfürstlichen Gesetze und Verordnungen in Publico-ecclesiasticis vom Jahre 1784. Dritter Teil. Wien 1785 (MZK, ST 3-7.134).
- SAMMLUNG der seit dem Jahre 1600 bis zum Jahre 1740 ergangenen allerhöchsten Gesetze. Hg. von Franz Xaver Wekebrod. Brünn 1795. (MZK, ST 1-34.307).
- SCIPIO, Šebestián Vojtěch: *Postilla katolická jak kostelní tak domácí. To jest potom, tobo co se z evangelium každou neděli přes celý rok čte krátké, však důvodné a jadrné, v otázkách rozvedení a vyložení...* 4. vydání. Praha 1776.
- SEGALA DE SALO, Alessio: *Andächtige Uebung und Aufopferung des bitteren Leidens und Sterbens unsers Heilands Jesu Christi, für die armen Seelen im Fegfeuer, auf alle Tag in der Wochen ausgetheilet.* Wien 1773 (ST 1-660.623).
- SCHEFFER, Vito: *Der Buß- und Danck-singende David. Das ist: Gewöhnliche Fasten- Und Fronleichnambs-Predigten/ Uber den Buß-Psalms Miserere mei Deus, Des Könighlichen Propheten Davids. Zu sondern Trost derer Treu- und Reumüthig büssenden Hertzgen.* Brünn 1701 (MZK, ST 1-36.419).
- SCHEFFER, Vito: *Der geduldige und glückselige Job. Das ist: Gewöhnliche Fasten- und Fronleichnambs-Predigten/ Uber Vorgenommene Lehr-reiche Sprüch Auß dem Büchlein Job. Zu Trost der Christlichen Hauß-Leuthen/ im Leyd und Freud.* Brünn 1701 (MZK, ST 1-420.887).
- SCHEFFER, Vito: *Die erlösete Menschliche Seel/ Durch Jesum Christum, Den Heylland der Welt/ Verglichen Mit erlöseter Haupt- und Kayserlichen Residentz- Statt Wien/ in gewöhnlichen Sonntags-Predigten. Von dem ersten Sonntag im Advent 1702. bis zu dem Allerheiligsten Namens-Tag Jesu. Zu schuldiger Ehr/ und Danck/ dem Erlöser/ wie auch sondern Trost/ und Nutz/ der erlöseten Christenheit. In der Könighlichen Statt Brünn/ im Marggraffthumb Mähren.* Glatz 1703 (MZK, ST 2-952.823).
- [SCHERER, Georg]: *Aller Schrifften/ Bücher unnd Tractätlein/ welche Georg Scherer Societatis Iesu Theologus bißhero zu unterschiedlichen Zeiten durch den Truck außgehen lassen.* Closter Bruck 1599 (MZK, ST 3-7275).
- SCHERER, Georg: *Der Lutherische BettlerMantel* (Wien 1588). In: *Aller Schrifften/ Bücher unnd Tractätlein/ welche Georg Scherer Societatis Iesu Theologus bißhero zu unterschiedlichen Zeiten durch den Truck außgehen lassen.* Closter Bruck 1599 (MZK, ST 3-7275), f. 455a-459a.
- SCHERER, Georg: *Christliche Fragstuck/ Sampt ibren Antworten/ von dreyen stritti-*

- gen Articulu/ Nemblich: I. Vom Hochwürdigem Sacrament deß Altars. II. Vom Fegfeuer und Hülfthnung für die Seelen der Christglaubigen. III. Von der lieben Heiligen Fürbitt. (...).* In: *Aller Schrifften/ Bücher unnd Tractätlein/ welche Georg Scherer Societatis Iesu Theologus bißhero zu unterschiedlichen Zeiten durch den Truck außgehen lassen.* Closter Bruck 1599 (MZK, ST 3-7275), f. 446a-454a.
- SCHERER, Georg: *Sibenzeben fürnemmer Streitarticul unsers Heiligen Christlichen Glaubens/ weitläufig und verständtlich erörtert und erleutert: Wider die ungeschickte/ und unmaisterliche Außklopfung/ deß Lutherischen BettlerMantels Iacobi Heerbrandi* (Wien 1590). In: *Aller Schrifften/ Bücher unnd Tractätlein/ welche Georg Scherer Societatis Iesu Theologus bißhero zu unterschiedlichen Zeiten durch den Truck außgehen lassen.* Closter Bruck 1599 (MZK, ST 3-7275), f. 460a-645b.
- SCHERER, Georg: *Triumph der Warheit/ wider Lucam Osiandrum* (Wien 1587). In: *Aller Schrifften/ Bücher unnd Tractätlein/ welche Georg Scherer Societatis Iesu Theologus bißhero zu unterschiedlichen Zeiten durch den Truck außgehen lassen.* Closter Bruck 1599 (MZK, ST 3-7275), f. 290a-335b.
- SCHERER, Georg: *Verantwortung deß FronleichnamFests unnd Umbgangs/ wider Jacobum Andre Schmidel* (Wien 1589). In: *Aller Schrifften/ Bücher unnd Tractätlein/ welche Georg Scherer Societatis Iesu Theologus bißhero zu unterschiedlichen Zeiten durch den Truck außgehen lassen.* Closter Bruck 1599 (MZK, ST 3-7275), f. 43a-116a.
- SCHULLER, Dominik: *Geistliches Rosen-Büschel/ Das ist: Annehmliches Hand-Büchel von Jesu und Mariae Gnadenreichen Ertz-Bruderschaft deß Heiligen Rosen-Krantzes.* Ollmütz 1709 (MZK, ZD 19.IX/1.2.).
- [SCHWAB, Michael]: *Tisk bratrstva Božího těla* (b. n.), 1609 (VKOL, sign. 5445).
- SPENER, Philipp Jakob: *Postilla, aneb gruntovní učení o člancích víry křestánské, na obyčejná nedělní a sváteční evangelia z svatého božského slova důvodně předložené a pro rozšíření spasitedlné známosti pravdy vydané.* B. m. t. 1729.
- STRÁNĚNSKÝ, Jan: *Knihá tato bohomyšlná a velmi pěkná, na pět kněb rozdělená, jest o žalostivém kvílení a bořekování Otcův svatých v temnostech před přijitím syna božího Krista Pána na tento svět v těle.* Staré Město pražské 1576.
- STRÍBRSKÝ, Zikmund Crinitus: *Spis o artikuli víry, sstoupil do pekla Kristus vedle Písem svatých a sentencí theologů slavných sepsaný.* Staré Město pražské 1613.
- SUCQUET, Antonius: *Křašt křestánského člověka a pokud možná zde na zemi věčného spasení ujištění.* Staré Město pražské 1631.
- ŠTEYER, Matěj Václav: *Postilla katolická na dvě částky rozdělená nedělní a sváteční, aneb vejkladové na evangelia, kteráž se podlé řádu a obyčeje svaté římsko-katolické církve na každou neděli a na každý svátek v slavném Českém království a Markrabství moravském zasvěcený přes celý rok čítají...* Praha 1691.
- ŠUD ZE SEMANÍNA, Mikuláš: *Formy a notule listův všelijakých, jichž stavové v tomto Království českém vůbec požívají...* Staré Město pražské 1556.
- [Tisky bratrstva sv. Jana Nepomuckého]: *Die Löbliche Bruderschaft zu grösserer Glory Gottes, zu Lob und Ehr Des grossen wunderthätigen Ehr- und Schutz-Patrons Sancti Joannis Nepomuceni, In der Ur-alten, ansehnlichen, und königl. Collegiat-kirchen S. Petri zu Brünn auf dem Peters-Berg ordentlich aufgerichtet...* Brünn 1731, 1753, 1755 (MZK, ST 3-450.869, ST 3-450-870).
- TRČÍK, František: *Incitamentum animas fidelium defunctorum è purgatorio liberandi.* Reginae-Hradecii 1726 (MZK, ST 1-423.296).

UNSCHULD *Bezahlt die Schuld. Das unbefleckte Lamb Christus Jesus, Welcher auff- und zuschliest Eröffnet die/ Durch den tödtlichen Adams-Fall verschlossene Paradeys-Pforten/ mit seiner/ sich den Todt überwunden-Gebung/ den Todt Adams überwundend/ nach seiner/ biß zur Schlacht-banck Schmerzreichen Weeg-Reyß. Welche vorstellte: In einem andächtigen gewöhnlichen Umbgang an dem Heiligen Charfreytag/ Die Hoch-Löbliche Congregation Corporis Christi In der Königl: Stadt Brünn/ Anno 1696.* Brünn 1696 (Knihovna benediktýnského opatství Rajhrad, sign. P.I.d.1a).

[VANIŠ, Pavel]: [O smrti velmi vtipný, potřebný, užitečný, též brožný, spolu i kratochvilný traktátec]. [Praha 1613].

VAŠICA, Josef (ed.): *Smrtí tanec.* Praha 1941.

[Vstupní lístek do bratrstva Maria von Trost v Brně z roku 1766] (MZK, ST 3-884.588).

DE WALDT, Ondřej František: *Chválořeč, neb kázání na některé svátky a obzvláštní roční slavnosti svatých božích.* První díl. Praha 1736.

WEINGARTEN, Johann Jacob: *Auszug der königlichen Stadt-Recht im Erbkönigreich Böhemb...* Nürnberg 1700.

WOCHENTLICHER *Intelligenz-Zettel / Brünnner Zeitung*, 1756-1759, 1773, 1780-1785.

ZMYSLOVSKÝ, Adam: *Malagma. To jest flastr aneb lékařství změkčující zármutky pobožných lidí, zvlášť těch, jenž svých milých zmrklých těžce oplakávají.* (Matěj Pardubský) 1613.

LITERATURA:

ÅGREN, Maria: *Contracts for the Old or Gifts for the Young? On the Use of Wills in Early Modern Sweden.* Scandinavian Journal of History 25, 2000, č. 3, s. 197-218.

AMELANG, James S.: *Měšťan.* In: Villari, R. (ed.): *Barokní člověk a jeho svět.* Praha 2004, s. 301-320.

APPLEBY, J. - HUNT, L. - JACOB, M.: *Jak říkat pravdu o dějinách.* Historie, věda, historie jako věda a Spojené státy americké. Brno 2002.

ARIÈS, Philippe: *Dějiny smrti I-II.* Praha 2000.

ARIÈS, Philippe: *Images de l'Homme devant la mort.* Paris 1983.

ARIÈS, Philippe: *Pourquoi écrit-on des Mémoires?* In: Týž: *Essais de mémoire 1943-1983.* Ed. Roger Chartier. Paris 1993, s. 345-354.

ARIÈS, Philippe: *Religion populaire et réformes religieuses.* In: Hameline, Jean-Yves (ed.): *Religion populaire et réforme liturgique.* Paris 1975, s. 84-97.

ARIÈS, Philippe: *The Reversal of Death: Changes in Attitudes Toward Death in Western Societies.* American Quarterly 26/5, 1974, s. 536-560. (Pův. vydání *La mort inversée. Le changement des attitudes devant la mort dans les sociétés occidentales.* Archives Européennes de Sociologie 8, 1967, s. 169-195).

ARIÈS, Philippe: *Zur Geschichte populärer Religion.* In: Ebertz, M. N. - Schultheis, F. (Hg.): *Volksfrömmigkeit in Europa. Beiträge zur Soziologie populärer Religiosität aus 14 Ländern.* München 1986, s. 204-211.

ASCH, Ronald G.: *Europäischer Adel in der Frühen Neuzeit.* Eine Einführung. Köln - Weimar - Wien 2008.

ASSMANN, Jan - TRAUZETTEL, Rolf (Hgg.): *Tod, Jenseits und Identität: Perspektiven einer kulturwissenschaftlichen Thanatologie* (= Veröffentlichungen des Instituts für Historische Anthropologie, Bd. 7). Freiburg - München 2002.

ASSMANN, Jan: *Der Mensch und sein Tod.* Einführende Bemerkungen. In: Assmann, J. - Trauzettel, R. (Hgg.): *Tod, Jenseits und Identität: Perspektiven einer kulturwissenschaftlichen Thanatologie* (= Veröffentlichungen des Instituts für Historische Anthropologie, Bd. 7). Freiburg - München 2002, s. 12-27.

ASSMANN, Jan: *Smrt jako fenomén kulturní teorie.* Obrazy smrti a zádušní kult ve starověkém Egyptě. Praha 2003.

AUFFARTH, Christoph: *Irdische Wege und himmlischer Lohn.* Kreuzzug, Jerusalem und Fegefeuer in religionswissenschaftlicher Perspektive. Göttingen 2002.

BARLEY, Nigel: *Tanz ums Grab.* München 2003².

BARTLOVÁ, Milena - ŠRONĚK, Michal (Eds.): *Public Communication in European Reformation.* Artistic and other Media in Central Europe 1380-1620. Prague 2007.

BASSETT, Steven: *Death in Towns.* Urban Responses to the Dying and the Dead, 100-1600. Leicester - London - NY 1992.

BAUMGARTEN, Jens: *Konfession, Bild und Macht.* Visualisierung als katholisches Herrschafts- und Disziplinierungskonzept in Rom und im habsburgischen Schlesien (1560-1740). Hamburg - München 2004.

BEAVER, Dan: *'Sown in dishonour, raised in glory': death, ritual and social organization in northern Gloucestershire, 1590-1690.* Social History 17, 1992, s. 389-419.

BECKMANN, Alfred: *Das Bestattungsritual der katholischen Kirche. Historische und theologische Aspekte unter besonderer Berücksichtigung der Aufklärungszeit.* In: Vom Kirchhof zum Friedhof. Wandlungsprozesse zwischen 1750 und 1850 (= Kasseler Studien zur Sepulkralkultur. Bd. 2). Kassel 1984, s. 63-67.

BĚLINA, Pavel: *Česká města v 18. století a osvícenské reformy.* Praha 1985.

BENADUSI, Giovanna: *Investing the Riches of the Poor: Servant Women and Their Last Wills.* American Historical Review, June 2004, s. 805-826.

BERÁNEK, Karel: *Triumf jezuitských bakalářů v Praze roku 1602.* In: *Miscellanea* (Národní knihovna ČR, Oddělení rukopisů a starých tisků) 17, 2001-2002. Praha 2003, s. 217-233.

BERG, Maxine: *Women's Property and the Industrial Revolution.* The Journal of Interdisciplinary History 24/2, 1993, s. 233-250.

BERGER, Peter L. - LUCKMANN, Thomas: *Sociální konstrukce reality.* Pojednání o sociologii vědění. Brno 1999.

BERTRAM, Martin: *'Renaissance Mentality' in Italian Testaments?* The Journal of Modern History 67, 1995, s. 358-369.

BIAŁOSTOCKI, Jan: *Vom heroischen Grabmal zum Bauernbegräbnis.* Todesmotive in der Kunst des 18. und 19. Jahrhunderts. (= Abhandlungen der Akademie des Wiss. u. d. Literatur, Geistes- und Sozialwissenschaftlichen Klasse, Jahrgang 1977, Nr. 5). Mainz 1977.

BITTLE, William G. - LANE, R. Todd: *Inflation and Philanthropy in England: A Re-Assessment of W. K. Jordan's Data.* The Economic History Review, 2. Ser., 29, 1976, s. 203-210.

BLACK, Jeremy: *Evropa osmnáctého století.* Praha 2003.

BLICKLE, Peter - SCHLÖGL, Rudolf (Hrsg.): *Die Säkularisation im Prozess der Säkularisierung Europas.* Epfendorf 2005.

BLÜML, Josef: *Zikmund Winter a česká kulturní historie.* In: *Kultura každodenního života českých a moravských měst v předbělohorské době* (= OH 1). České Budějovice 1991, s. 179-197.

- BÖDEKER, Hans Erich – CHAIX, Gerald – VEIT, Patrice (Hgg.): *Le livre religieux et ses pratiques*. Etudes sur l'histoire du livre religieux en Allemagne et en France à l'époque moderne. Göttingen 1991.
- BOGAR, Fr. Benedikt: *Milosrdní bratři*. Praha 1934.
- BOGE, Brigit – BOGNER, Ralf Georg: *Katholische Leichenpredigten des 16. bis 18. Jahrhunderts*. Einige vorläufige Thesen zur Geschichte von Produktion und Distribution einer Gattung der religiösen Gebrauchsliteratur der frühen Neuzeit. In: Titíž (Hg.): *Oratio Funebris*. Die katholische Leichenpredigt der frühen Neuzeit. Amsterdam – Atlanta 1999, s. 317–340.
- BOROVSKÝ, Tomáš: *Kaplani, oltárníci a jejich benefícia v kostele sv. Jakuba v Brně (Od nejstarších zmínek do roku 1521)*. BMD 15, 2000, s. 271–312.
- BOROVSKÝ, Tomáš: "Zu der Ere Gots und meiner Sele zu Selikeit." Odkazy brněnských měšťanů církevním institucím v letech 1410 – 1530. SPFFBU, C 46, 1999, s. 79–96.
- BOSSY, John: *Essai de sociographie de la messe, 1200–1700*. Annales ESC 36, 1981, s. 44–70.
- BOURDIEU, Pierre: *Die feinen Unterschiede*. Kritik der gesellschaftlichen Urteilskraft. Frankfurt a. M. 1987.
- BOURDIEU, Pierre: *Teorie jednání*. Praha 1998.
- BRABCOVÁ, Petra: *Demografické charakteristiky brněnského obyvatelstva v 18. století (historickodemografická studie)*. Diss. FF MU Brno. Brno 1999.
- BRAUN, Hans-Jürg: *Das Jenseits*. Die Vorstellungen der Menschheit über das Leben nach dem Tod. Zürich – Düsseldorf 1996.
- BRÁZDIL, Rudolf – VALÁŠEK, Hubert: *Počásí v Brně a okolí v letech 1767–1790 podle záznamů Jana Nepomuka, svobodného pána Hausperského z Fanálu*. BMD 17, 2003, s. 399–443.
- BRETHOLZ, Bertold: *Die Pfarrkirche St. Jakob in Brünn*. Brünn 1901.
- BREUER, Dieter: *Katholische Konfessionalisierung und poetische Freiheit*. In: Reinhard, W. – Schilling, H. (Hg.): *Die katholische Konfessionalisierung*. Wissenschaftliches Symposium der Gesellschaft zur Herausgabe des Corpus Catholicorum und des Vereins für Reformationsgeschichte 1993. Münster 1995, s. 166–183.
- BRIFFAUD, Serge: *La famille, le notaire et le mourant: Testament et mentalités dans la région de Luchon (1650–1790)*. Annales du Midi 97, 1985, s. 389–409.
- BRIGDEN, Susan: *Religion and social obligation in early sixteenth-century London*. Past and Present 103, 1984, s. 67–112.
- BURIAN, Vladimír: *Boje měšťanského výboru s městskou radou v Brně koncem 17. a na počátku 18. stol.* BMD 7, 1965, s. 77–83.
- BURIAN, Vladimír: *Hospodářské a sociální poměry v Brně v roce 1748*. BMD 8, 1966, s. 158–171.
- BURIAN, Vladimír: *Účast Brna na českém povstání a jeho potrestání*. BMD 6, 1964, s. 87–117.
- BURIAN, Vladimír: *Vývoj náboženských poměrů v Brně 1570–1618*. Brno 1948.
- BURKE, Peter: *Lidová kultura v raně novověké Evropě*. Praha 2005.
- BURKE, Peter: *Sociology and History*. London 1980.
- BURKE, Peter: *Variety kulturních dějin*. Brno 2006.
- BURNARD, Trevor: *Inheritance and Independence: Women's Status in Early Colonial Jamaica*. The William and Mary Quarterly, 3rd Ser., 48/1, 1991, s. 93–114.
- CATALANO, Alessandro: *Zápas o svědomí*. Kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu (1598–1667) a protireformace v Čechách. Praha 2008.

- COHN, Samuel Kline: *Death and Property in Siena, 1205–1800: Strategies for the Afterlife*. Baltimore 1988. (Recenze: T. Kuehn v Journal of Modern History 62/3, 1990, s. 624–626; G. Ruggiero v Journal of social history 24/1, 1990, s. 161–163).
- COHN, Samuel Kline: *The Cult of Remembrance and the Black Death: Six Renaissance Cities in central Italy*. Baltimore – London 1997.
- COHN, Samuel Kline: *Women in the Streets*. Essays on Sex and Power in Renaissance Italy. Baltimore – London 1996.
- CONFINO, Alon: *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*. The American Historical Review 102/5, 1997, s. 1386–1403.
- COPPEL, Stephen: *Willmaking on the Deathbed*. Local Population Studies 40, 1988, s. 37–45.
- COPPENS, Christian: *Een Ars moriendi met etsen van Romeyn de Hoogbe. Verhaal van een boekillustratie* (= Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Schone Kunsten, roč. 57, č. 60). Brussel 1995.
- CORBIN, Alain: *Narcis a miazma*. Pach a společenské představy 18. a 19. století. Praha 2004.
- CORETH, Anna: *Pietas Austriaca*. Österreichische Frömmigkeit im Barock. 2. vyd. Wien 1982.
- CRĂCIUN, Maria: *Implementing Catholic Reform*. The Jesuits and Traditional Religion in Early Modern Transylvania. In: Ohlidal, A. – Samerski, S. (Hgg.): *Jesuitische Frömmigkeitskulturen*. Konfessionelle Interaktion in Ostmitteleuropa 1570–1700. Stuttgart 2006, s. 37–61.
- CRESSY, David: *Birth, Marriage, and Death*. Ritual, Religion, and the Life-Cycle in Tudor and Stuart England. Oxford UP 1997.
- CRESSY, David: *Death and the social order: the funerary preferences of Elizabethan gentlemen*. Continuity and Change 5, 1990, s. 99–119.
- CROWLEY, John E.: *The Importance of Kinship: Testamentary Evidence from South Carolina*. The Journal of Interdisciplinary History 16/4, 1986, s. 559–577.
- CSÁKY, Moritz: *Déchristianisation? Eine begriffsgeschichtliche Untersuchung*. In: Engel-Janosi, F. – Klingenstein, G. – Lutz, H. (Hgg.): *Formen der europäischen Aufklärung*. Untersuchungen zur Situation von Christentum, Bildung und Wissenschaft im 18. Jahrhundert. Wien 1976, s. 13–19.
- ČERNÝ, Václav: *Generační periodizace českého baroka*. In: Česká literatura doby baroka (= Literární archiv 27). Praha 1994, s. 5–60.
- ČORNEJOVÁ, Ivana: *Tovaryšstvo Ježíšovo*. Jezuité v Čechách. Praha 2002².
- ČORNEJOVÁ, Ivana: *Pobělohorská rekatolizace v českých zemích*. Pokus o zasazení fenoménu do středoevropských souvislostí. In: táž (sest.): *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci*. Praha 2003, s. 14–24.
- DELUMEAU, Jean: *Au sujet de la déchristianisation*. Revue d'Histoire moderne et contemporaine 22, 1975, s. 52–60.
- DELUMEAU, Jean: *Strach na Západě ve 14.–18. století*. II. Obležená obec. Praha 1999.
- DERWICH, Marek: *Badania nad śmiercią – Europa zachodnia*. In: týž (red.): *Śmierć w dawnej Europie* (= AUW No 1863, Historia 129). Wrocław 1997, s. 11–19.
- DERWICH, Marek: *Les recherches sur la mort – Pologne*. In: týž (red.): *Śmierć w dawnej Europie* (= AUW No 1863, Historia 129). Wrocław 1997, s. 21–27.
- DINGES, Martin: *Stadtarmut in Bordeaux 1525–1675*. Alltag, Politik, Mentalitäten. Bonn 1988.

- DINZELBACHER, Peter (Hg.): *Europäische Mentalitätsgeschichte*. Hauptthemen in Einzeldarstellungen. Stuttgart 1993.
- DINZELBACHER, Peter: *Poslední věci člověka*. Nebe, peklo, očistec ve středověku. Praha 2004.
- DIRSCHMIED, Karin Maria: *Die Gegenreformation Melchior Klesls im Spiegel Wiener Frauentestamente 1577–1581*. Staatsprüfungsarb., IÖG. Wien 1998.
- DOBSON, Mary J.: *Contours of Death and Disease in Early Modern England*. Cambridge 1997.
- DOKOUPIL, Lumír – FIALOVÁ, Ludmila – MAUR, Eduard – NESLÁDKOVÁ, Ludmila: *Přirozená měna obyvatelstva českých zemí v 17. a 18. století*. Praha 1999.
- DOKOUPIL, Vladislav: *Soupis rukopisů knihovny augustiniánů na Starém Brně*. Praha 1957.
- DOKOUPIL, Vladislav: *Soupis rukopisů z knihovny minoritů v Brně, františkánů v Moravské Třebové a premonstrátů v Nové Říši*. Praha 1959.
- DOKOUPIL, Vladislav: *Soupis rukopisů knihovny benediktinů v Rajhradě*. Praha 1966.
- DOSOUDIL, J.: *Altbrünner Testamente*. ZDVGMS 38, 1936, Familienforschung, Nr. 2, s. 7–8.
- DŘÍMAL, Jaroslav: *Archiv města Brna*. Průvodce po fondech a sbírkách. Praha 1956.
- DŘÍMAL, Jaroslav – PEŠA, Václav (red.): *Dějiny města Brna I*. Brno 1969.
- DUCREUX, Marie-Elizabeth: *Čtení a vztah ke knihám u podezřelých z kacířství v Čechách 18. století*. In: AUC – Historia Universitatis Carolinae Pragensis 32, 1992, č. 1–2, s. 51–80.
- DUCREUX, Marie-Elizabeth: *Knihy a kacířství, způsob četby a knižní politika v Čechách 18. století*. In: Česká literatura doby baroka (= Literární archiv 27). Praha 1994, s. 61–87.
- DUCREUX, Marie-Elizabeth: *Livres d'hommes et de femmes, livres pour les hommes et pour les femmes*. Réflexions sur la littérature de dévotion en Bohême au XVIIIe siècle. In: Pánek, J. – Polívka, M. – Rejchrtová, N. (usp.): Husitství – reformace – renesance. Sborník k 60. narozeninám Františka Šmahela. Praha 1994, s. 915–945.
- VAN DÜLMEN, Richard: *Historická antropologie*. Vývoj, problémy, úkoly. Praha 2002.
- VAN DÜLMEN, Richard: *Kultur und Alltag in der Frühen Neuzeit*. Bd. 2. Dorf und Stadt 16.–18. Jahrhundert. München 1992.
- VAN DÜLMEN, Richard: *Kultur und Alltag in der Frühen Neuzeit*. Bd. 3. Religion, Magie, Aufklärung 16.–18. Jahrhundert. München 1994.
- VAN DÜLMEN, Richard: *Kultura a každodenní život v raném novověku (16.–18. století)*. I. Dům a jeho lidé. Praha 1999.
- DURKHEIM, Émile: *Elementární formy náboženského života*. Systém totemismu v Austrálii. Praha 2002.
- DUŤU, Alexandru: *Mentalitätsgeschichte, Modelle, Kulturbeziehungen*. Revue des études sud-est européennes 23, 1985, s. 3–9.
- DVOŘÁK, Antonín: *Vysvobození duše z očistce*. ČL 20, 1911, s. 459.
- EBERHARD, Winfried: *Voraussetzungen und strukturelle Grundlagen der Konfessionalisierung in Ostmitteleuropa*. In: Bahlcke, J. – Strohmeyer, A. (Hg.): Konfessionalisierung in Ostmitteleuropa. Wirkungen des religiösen Wandels im 16. und 17. Jahrhundert in Staat, Gesellschaft und Kultur. Stuttgart 1999, s. 89–103.
- EICHLER, Karel: *Poutní místa a milostivé obrazy na Moravě a v rakouském Slezsku*. I/1. Brno 1887.

- EIRE, Carlos M. N.: *From Madrid to Purgatory*. The art and craft of dying in sixteenth-century Spain. Cambridge UP 1995.
- EISENBICHLER, Konrad: *The suppression of confraternities in enlightenment Florence*. In: Terpstra, N. (ed.): The politics of ritual kinship: confraternities and social order in early modern Italy. Cambridge UP 2000, s. 262–278.
- ELBEL, Martin: *Bohemia Franciscana*. Františkánský řád a jeho působení v českých zemích 17. a 18. století. Olomouc 2001.
- ELIAS, Norbert: *O osamělosti umírajících v našich dnech*. Praha 1998.
- D'ELVERT, Christian: *Beiträge zur Geschichte der königl. Städte Mährens, insbesondere der k. Landeshauptstadt Brünn* (= Schriften der hist.-stat. Sektion, Bd. 13.). Brünn 1860.
- D'ELVERT, Christian: *Geschichte der Heil- und Humanitäts-Anstalten in Mähren und Oesterr. Schlesien* (= Schriften der hist.-stat. Sektion, Bd. 11). Brünn 1858.
- D'ELVERT, Christian: *Geschichte des Bücher- und Steindruckes, des Buchhandels, der Bücher-Censur und der periodischen Literatur, so wie Nachträge zur Geschichte der historischen Literatur in Mähren und Oesterreichisch-Schlesien* (= Schriften der hist.-stat. Sektion, Bd. 6.). Brünn 1854.
- D'ELVERT, Christian: *Hanzely's Brünnner Diarium*. Franz I. und Maria Theresia's Aufenthalt in Brünn 1748. In: Schriften der hist.-stat. Sektion, Bd. 9. Brünn 1856, s. 438–452.
- D'ELVERT, Christian: *Versuch einer Geschichte Brünns*. Brünn 1828.
- D'ELVERT, Christian: *Zur Geschichte von Brünn*. Die religiösen und kirchlichen Verhältnisse der Neuzeit. Notizenblatt 1871, s. 1–13, 70–72 a 77–82.
- D'ELVERT, Christian: *Zur Oesterreichischen Finanz-Geschichte, mit besonderer Rücksicht auf die böhmischen Länder* (= Schriften der hist.-stat. Sektion, Bd. 25). Brünn 1881.
- ERIKSON, Amy Louise: *Women and Property in Early Modern England*. London 1993.
- ETLIN, Richard A.: *The architecture of death*. The Transformation of the Cemetery in Eighteenth-Century Paris. Cambridge – London 1984.
- EVANS, Robert John Weston: *Bílá Hora a kultura českých zemí*. ČsČH 17, 1969, s. 845–862.
- EVANS, Robert John Weston: *Vznik habsburské monarchie 1550–1700*. Praha 2003.
- FAIRCHILDS, Cissie C.: *Poverty and Charity in Aix-en-Provence, 1640–1789*. Baltimore – London 1976.
- FASSBINDER, Stefan: *Frömmigkeit*. Entwicklung und Problemfelder eines Begriffs. Saeculum 47, 1996, s. 6–34.
- FAULSTICH, Werner: *Die bürgerliche Mediengesellschaft (1700–1830)*. Göttingen 2002.
- FAULSTICH, Werner: *Medien zwischen Herrschaft und Revolte*. Die Medienkultur der Frühen Neuzeit (1400–1700). Göttingen 1998.
- FEJTOVÁ, Olga: *Měšťanské elity na Novém Městě pražském v 17. století a knižní kultura*. In: Fejtová, O. – Ledvinka, V. – Pešek, J. (sest.): Pražské měšťanské elity středověku a raného novověku – jejich proměny, zázemí a kulturní profil (= DP 22). Praha 2004, s. 159–174.
- FEJTOVÁ, Olga: *Rekatolizace v městech pražských v době pobělohorské – úspěch nebo fiasko?* Příspěvek k důsledkům pobělohorské rekatolizace na Novém Městě pražském. In: Fejtová, O. – Ledvinka, V. – Pešek, J. – Vlnas, V. (sest.): Barokní Praha – Barokní Čechie 1620–1740 (= DP). Praha 2004, s. 457–471.
- FELZMANN, Fritz – SEIDEL, Otto: *Die Gründung der „ehrsamen Weinbauer-Bruders-*

- chaft“ zu Auspitz nach einem Tagebuche des Adam Wagner. ZDVGMS 38, 1936, s. 121–137.
- FERNANDEZ KELLY, Patricia: *Death in Mexican Folk Culture*. American Quarterly 26/5, 1974, s. 516–535.
- FISCHER, Norbert: *Geschichte des Todes in der Neuzeit*. Erfurt 2001.
- FLAIG, Egon: *Habitus, Mentalitäten und die Frage des Subjekts: Kulturelle Orientierungen sozialen Handelns*. In: Jaeger, F. – Rösen, J. (Hgg.): *Handbuch der Kulturwissenschaften*. Bd. 3: Themen und Tendenzen. Stuttgart – Weimar 2004, s. 356–371.
- FLEISCHHACK, Erich: *Fegfeuer*. Die christlichen Vorstellungen vom Geschick der Verstorbenen geschichtlich dargestellt. Tübingen 1969.
- FLODR, Miroslav: *Brněnské městské právo*. Zakladatelské období (– 1359). Brno 2001.
- FLODR, Miroslav: *Právní kniha města Brna z poloviny 14. století*. I / Úvod a edice. Brno 1990.
- FLODR, Miroslav (ed.): *Pamětní kniha města Brna z let 1343–1376 (1379)* (= Prameny dějin moravských 8). Brno 2005.
- FORSTER, Marc R.: *Barock-Katholizismus und konfessionelle Identität: Südwestdeutschland (1550–1750)*. In: Blickle, P. – Schlögl, R. (Hrsg.): *Die Säkularisation im Prozess der Säkularisierung Europas*. Epfendorf 2005, s. 155–165.
- FORSTER, Marc R.: *Catholic revival in the age of the baroque: religious identity in southwest Germany, 1550–1750*. Cambridge 2001.
- FURET, François: *Beyond the Annales*. The Journal of Modern History 55, 1983, s. 389–410.
- GANZER, Klaus: *Das Konzil von Trient und die Volksfrömmigkeit*. In: Molitor, H. – Smolinsky, H. (Hg.): *Voksfrömmigkeit in der frühen Neuzeit*. Münster 1994, s. 17–26.
- GARKISCHOVÁ, Kamila: *Působení piaristů v Berouně*. In: Čornejová, I. (sest.): *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci*. Praha 2003, s. 96–110.
- GAUCHET, Marcel: *Odkouzlení světa*. Dějiny náboženství jako věci veřejné. Brno 2004.
- VAN GENNEP, Arnold: *Přechodové rituály*. Systematické studium rituálů. Praha 1997.
- GLEIXNER, Ulrike: *Pietismus und Bürgertum*. Eine historische Anthropologie der Frömmigkeit. Württemberg 17.–19. Jahrhundert. Göttingen 2005.
- GOODY, Jack: *Death and the Interpretation of Culture: A Bibliographic Overview*. American Quarterly 26/5, 1974, s. 448–455.
- GORDON, Bruce – MARSHALL, Peter (edd.): *The place of dead: death and remembrance in late medieval and early modern Europe*. Cambridge 2000. (Rec. R. Houlbrooke v Church History 71/4, 2002, s. 884–886)
- GÓRNY, Marek: *W sprawie badania rodziny staropolskiej na podstawie testamentów*. Studia historyczne 30, 1987, č. 3, s. 487–494.
- GÖTTLER, Christine: *Die Kunst des Fegefeuers nach der Reformation: kirchliche Schenkungen, Ablass und Almosen in Antwerpen und Bologna um 1600* (= Berliner Schriften zur Kunst, Bd. 7). Mainz 1996.
- GÖTTLER, Christine: „Jede Messe erlöst eine Seele aus dem Fegefeuer.“ Der privilegierte Altar und die Anfänge des barocken Fegefeuerbildes in Bologna. In: Jezler, P. (red.): *Himmel, Hölle, Fegefeuer*. Das Jenseits im Mittelalter (kat. výstavy ve Schweizerisches Landesmuseum). Zürich 1994, s. 149–164.

- GOUJARD, Philippe: *Échec d'une sensibilité baroque*. Les testaments rouennais au XVIIIe siècle. Annales ESC 36, 1981, s. 26–43.
- GOY, Barbara: *Aufklärung und Volksfrömmigkeit in den Bistümern Würzburg und Bamberg*. Diss. Würzburg 1968.
- GRAF, Friedrich Wilhelm: *„Dechristianisierung“*. Zur Problemgeschichte eines kulturpolitischen Topos. In: Lehmann, H. (Hg.): *Säkularisierung, Dechristianisierung, Rechristianisierung im neuzeitlichen Europa*. Göttingen 1997, s. 32–66.
- GRIMKOWSKI, Rüdiger: *Habsburgische Konfessionalisierung und die Josefsverehrung*. Zeitschrift für Geschichtswissenschaft 52, 2004, Heft II, s. 981–994.
- GUTHKE, Karl S.: *Ist der Tod eine Frau? Geschlecht und Tod in Kunst und Literatur*. München 1997.
- HAAS, Antonín: „Ženský nábytek“ v magdeburské oblasti českého městského práva. SPFF-BU 9, 1960, řada C 7, s. 141–150.
- HAAS, Antonín: *Omezení odúmrti a vdovská třetina v starém českém městském právu*. Právněhistorické studie 17, 1973, s. 199–218.
- HAHN, Alois: *Tod und Sterben in soziologischer Sicht*. In: Assmann, J. – Trauzettel, R. (Hgg.): *Tod, Jenseits und Identität: Perspektiven einer kulturwissenschaftlichen Thanatologie* (= Veröffentlichungen des Instituts für Historische Anthropologie, Bd. 7). Freiburg – München 2002, s. 55–89.
- HAMETER, Wolfgang – NIEDERKORN-BRUCK, Meta – SCHEUTZ, Martin: „Mors solvit omnia“. Tod und Ritual – Einleitung. In: Titíž (Hg.), *Freund Hein? Tod und Ritual in der Geschichte* (= Querschnitte, Bd. 22). Innsbruck – Wien – Bozen 2007, s. 7–15.
- HAPPE, Barbara: *Anonyme Bestattungen erschweren das kollektive Gedächtnis an die Toten*. In: Jorke, D. (Hg.): *Sterben – Tod – Begräbnis*. Ringvorlesung 1996 der medizinischen Fakultät der Friedrich-Schiller-Universität Jena und der Akademie für ärztliche Fort- und Weiterbildung der Landesärztekammer Thüringen (= Schriften des Collegium Europaeum Jenense; 17). Jena 1997, s. 56–67.
- HARASIMOWICZ, Jan: *Mors janua vitae*. Śląskie epitafia i nagrobki wieku reformacji. Wrocław 1992.
- HARASIMOWICZ, Jan: *Sztuka jako medium nowożytnych konfesjonalizacji*. In: Harasimowicz, J. – Hrankowska, T. (red.): *Sztuka i dialog wyznań w XVI i XVII wieku*. Warszawa 2000, s. 51–73.
- HARASIMOWICZ, Jan – HRANKOWSKA, Teresa (red.): *Sztuka i dialog wyznań w XVI i XVII wieku*. Warszawa 2000.
- HARDING, Vanessa: *The Dead and the Living in Paris and London, 1500–1670*. Cambridge 2002.
- HAVELKA, Miloš: *Historické a systematické předpoklady tematizace problému mentality v sociologii*. In: *Skupinové mentality* (= Sociologické texty). Praha 2002, s. 10–33.
- HEIDLER, Jan: *Sumární extrakty z druhé generální visitace lánové na Moravě v l. 1669–1673*. ČMM 47, 1923, s. 53–178.
- HELT, J. S. W.: *Women, memory and will-making in Elizabethan England*. In: Gordon, B. – Marshall, P. (edd.): *The place of dead: death and remembrance in late medieval and early modern Europe*. Cambridge 2000, s. 188–205.
- HENGERER, Mark: *Zur symbolischen Dimension eines sozialen Phänomens: Adelsgräber in der Residenz (Wien im 17. Jahrhundert)*. In: Weigl, A. (Hg.): *Wien im*

- Dreißigjährigen Krieg. Bevölkerung – Gesellschaft – Kultur – Konfession. Wien – Köln – Weimar 2001, s. 250–352.
- HERSCHE, Peter: *Der Spätjansenismus in Österreich*. Wien 1977.
- HERZIG, Arno: *Der Zwang zum wahren Glauben*. Rekatholisierung vom 16. bis zum 18. Jahrhundert. Göttingen 2000.
- HERZOG, Markwart: „*Descensus ad inferos*“. Eine religionsphilosophische Untersuchung der Motive und Interpretationen mit besonderer Berücksichtigung der monographischen Literatur seit dem 16. Jahrhundert (= Frankfurter theologische Studien, Bd. 53). Frankfurt a. M. 1997.
- HERZOG, Markwart: ‚*Sterben, Tod und Jenseitsglaube*‘. Begriffe – Deutungen – Wertungen. In: Týž (Hrsg.): *Sterben, Tod und Jenseitsglaube*. Ende oder letzte Erfüllung des Lebens? (= Irseer Dialoge, Bd. 3). Stuttgart 2001, s. 9–18.
- HINDLE, Steve: *Prayers for the Dying in Early Modern England (Reviews)*. Journal of British Studies 39/1, 2000, s. 99–106.
- HOFFMAN, Philip T.: *Wills and Statistics: Tobit Analysis and the Counter Reformation in Lyon*. Journal of Interdisciplinary History 14/4, 1984, s. 813–834.
- HOFFMANN, Carl A.: *Landesherrliche Städte und Märkte im 17. und 18. Jahrhundert*. Studien zu ihrer ökonomischen, rechtlichen und sozialen Entwicklung in Oberbayern. Kallmünz 1997.
- HOCHEDLINGER, Michael – TANTNER, Anton (Hrsg.): „...*der größte Teil der Untertanen lebt elend und mühselig*“. Die Berichte des Hofkriegsrates zur sozialen und wirtschaftlichen Lage der Habsburgermonarchie 1770–1771 (= Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs, Sonderband 8). Wien 2005.
- HOJDA, Zdeněk: *Mikrověť českého měšťana v čase baroka*. In: Vlnas, V. (ed.): *Sláva barokní Čechie*. Umění, kultura a společnost 17. a 18. století (katalog výstavy). Praha 2001, s. 403–407.
- HOJDA, Zdeněk: *Reflexe baroka mezi Skyllou a Charybdou – zamyšlení po deseti letech*. In: Fejtová, O. – Ledvinka, V. – Pešek, J. – Vlnas, V. (sest.): *Barokní Praha – Barokní Čechie 1620–1740* (= DP). Praha 2004, s. 1017–1024.
- HOJDA, Zdeněk: *Reprezentativní výdaje a smrt*. Barokní „Pompa funebris“ v Praze. In: *Pražské slavnosti a velké výstavy* (= DP 12). Praha 1995, s. 117–126.
- HOLDYS, Sybill: *Więzy rodzinne w świetle mieszczańskich testamentów z pierwszej połowy XVII wieku*. Studia historyczne 29, 1986, č. 3, s. 347–357.
- HOLEČEK, O. M., František J.: *Teologie smrti na prahu raného novověku*. In: SPFFBU, C 49, 2002, s. 9–23.
- HOLETON, David R.: *Fynes Moryson's Itinerary: A Sixteenth Century English Traveller's Observations on Bohemia, its Reformation, and its Liturgy*. In: David, Z. V. – Holeton, D. R. (eds.): *The Bohemian Reformation and Religious Practice*, Vol. 5, Part 2. Prague 2005, s. 379–410.
- HOLM, Christiane – OESTERLE, Günter: *Andacht und Andenken*. Zum Verhältnis zweier Kulturpraktiken um 1800. In: Oesterle, G. (Hg.): *Erinnerung, Gedächtnis, Wissen*. Studien zur kulturwissenschaftlichen Gedächtnisforschung. Göttingen 2005, s. 433–448.
- HÖLSCHER, Lucian: *Die Religion des Bürgers*. Bürgerliche Frömmigkeit und protestantische Kirche im 19. Jahrhundert. HZ 250, 1990, s. 595–630.
- HOLTZ, Sabine: *Die Unsicherheit des Lebens*. Zum Verständnis von Krankheit und Tod in den Predigten der lutherischen Orthodoxie. In: Lehmann, H. – Trepp, A.-Ch. (Hgg.): *Im Zeichen der Krise*. Religiosität im Europa des 17. Jahrhunderts. Göttingen 1999, s. 135–157.

- HOLZEM, Andreas: *Säkularisation in Oberschwaben*. Ein problemgeschichtlicher Aufriß. In: Blickle, P. – Schlögl, R. (Hrsg.): *Die Säkularisation im Prozess der Säkularisierung Europas*. Epfendorf 2005, s. 261–298.
- HÖLZLE, Gerhard: „*damit och unser gedechtnus [...] nit mit dem glogken ton zergang*“. Totengedenken in Bruderschaften Bayerisch Schwabens und Altbaierns anhand literarischer und liturgischer Quellen. In: Herzog, M. (Hrsg.): *Totengedenken und Trauerkultur*. Geschichte und Zukunft des Umgangs mit Verstorbenen (Irseer Dialoge, Bd. 6). Stuttgart – Berlin – Köln 2001, s. 87–110.
- HONC, Jaroslav: *Problémy studia mezdi a cen chlebového obilí v 17. a 18. století*. AUC PH 3, Studia Historica 17, 1977, s. 51–90.
- HORSKÝ, Jan – NEŠPOR, Zdeněk R.: *Typologie české víry raného novověku*. Metody a možnosti studia lidové religiozity v 18. století. ČČH 103, 2005, s. 41–86.
- HOULBROOKE, Ralph: *Death, history and sociology: Stannard's Puritan way of death*. Mortality 5/3, 2000, s. 317–322.
- HOULBROOKE, Ralph: *Death, Church, and Family in England between the Late Fifteenth and the Early Eighteenth Centuries*. In: Týž (ed.): *Death, Ritual and Bereavement*. London 1989, s. 25–42.
- HOULBROOKE, Ralph: *Death, Religion, and the Family in England, 1480–1750*. Oxford 1998.
- HOULBROOKE, Ralph (ed.): *Death, Ritual and Bereavement*. London 1989. (Recenze: V. Bailey v Journal of social history 25/1, 1991, s. 156–158).
- HOWARTH, Glennys – LEAMAN, Oliver (ed.): *Encyclopedia of Death and Dying*. London – New York 2001.
- HRUBÁ, Michaela: *Bratrstva a cechy z pohledu měšťanských testamentů královských měst severozápadních Čech v raném novověku*. In: Ledvinka, V. – Pešek, J. (sest.): *Od středověkých bratrstev k moderním spolkům* (= DP 18). Praha 2000, s. 27–47.
- HRUBÁ, Michaela: *Možnosti studia inventářů pozůstalostí a testamentů v královských městech severozápadních Čech*. In: táž (usp.): *Města severozápadních Čech v raném novověku* (= Acta Universitatis Purkynianae 55, Studia Historica IV). Ústí na Labem 2000, s. 7–34.
- HRUBÁ, Michaela: „*Nedávej statku žádnému, dokud duše v těle*“. Pozůstalostní praxe a agenda královských měst severozápadních Čech v předbělohorské době (= Acta Universitatis Purkynianae 83, Philosophia et historica V, Studia Historica - Monographia V). Ústí nad Labem 2002.
- HRUBÝ, František: *Luterství a kalvinismus na Moravě před Bílou horou*. ČČH 41, 1935, s. 1–40 a 237–268.
- HRUBÝ, Hynek: *České postilly*. Studie literárně a kulturně historická. Praha 1901.
- HSIA, Ronnie Po-chia: *Civic Wills As Sources For The Study of Piety in Muenster, 1530–1618*. The Sixteenth Century Journal 14, 1983, s. 321–348.
- HSIA, Ronnie Po-chia: *Social Discipline in the Reformation: Central Europe 1550–1750*. London – New York 1989.
- HSIA, Ronnie Po-chia: *Society and religion in Münster, 1535–1618*. New Haven – London 1984.
- HSIA, Ronnie Po-chia: *The World of Catholic Renewal 1540–1770*. Cambridge UP 1998.
- HUBENSTEINER, Benno: *Vom Geist des Barock*. Kultur und Frömmigkeit im alten Bayern. 2. Aufl. München 1978.
- HUDSON, Pat: *History by numbers*. An introduction to quantitative approaches. London – NY 2000.

- HUNTINGTON, Richard – METCALF, Peter: *Celebrations of Death. The Anthropology of Mortuary Ritual*. Cambridge UP 1979.
- HUTTON, Patrick H.: *Philippe Ariès and the Politics of French Cultural History*. Amherst – Boston 2004.
- HÝBL, František: *Pobřební rituál Moravských bratří z pobledu osvícence Josefa Heřmana Agapita Gallase*. SCeH 32, 2002, č. 67–68, s. 115–117.
- CHARTIER, Roger: *Die Praktiken des Schreibens*. In: Ariès, Ph. – Chartier, R. (Hg.): *Geschichte des privaten Lebens*. 3. Band. Von der Renaissance zur Aufklärung. Frankfurt a. M. 1991, s. 115–165.
- CHARTIER, Roger: *Die Welt als Repräsentation*. In: Middel, M. – Sammler, S. (Hg.): *Alles Gewordene hat Geschichte. Die Schule der Annales in ihren Texten 1929–1992*. Leipzig 1994, s. 320–347 (Franc. *Le monde comme représentation*. Annales ESC 44/6, 1989, s. 1505–1520).
- CHATELLIER, Louis: *The Europe of the Devout. The Catholic Reformation and the Formation of a New Society*. Cambridge UP 1989.
- CHAUNU, Pierre: *La civilisation de l'Europe des lumières*. Paris 1993 (1. vyd. 1971).
- CHAUNU, Pierre: *La mort à Paris. XVIe, XVIIe et XVIIIe siècles*. Paris 1978.
- CHAUNU, Pierre: *Mourir à Paris (XVIe–XVIIe–XVIIIe siècles)*. Annales ESC 31, 1976, s. 29–50.
- ILLI, Martin: *Wohin die Toten gingen*. Begräbnis und Kirchhof in der vorindustriellen Stadt. Zürich 1992.
- IMHOF, Arthur E.: *Die Funktion des Krankenhauses in der Stadt des 18. Jahrhunderts*. Zeitschrift für Stadtgeschichte, Stadtsoziologie und Denkmalpflege 4, 1977, s. 215–242.
- JAKUBEC, Ondřej: *Kulturní prostředí a mecenát olomouckých biskupů potridentské doby*. Olomouc 2003.
- JAKUBEC, Ondřej: „*Sebekonfesionalizace*“ a manifestace katolicismu jako projev utváření konfesní uniformity na předbělohorské Moravě. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas philosophica, Historica 31, 2002 (= Sborník prací historických 19). Olomouc 2003, s. 101–119.
- JAKUBEC, Ondřej: *Těchto časův má Antichrist předchůdce své*. Apokalyptika a konfesionalita v literatuře a výtvarném umění českých zemí kolem roku 1600. In: *Opuscula historiae artium* (SPFFBU, F 53), 2009, v tisku.
- JAKUBEC, Ondřej (red.): *Ku věčné památce*. Malované renesanční epitafy v českých zemích. Olomouc 2007.
- JANETSCHKE, P. Clemens d'Elpidio: *Das Augustiner-Eremitenstift S. Thomas in Brünn mit steter Bezugnahme auf die Klöster desselben Ordens in Mähren*. Brünn 1898.
- JASPERT, Bernd: *Frömmigkeit und Kirchengeschichte*. In: Týž (Hg.): *Frömmigkeit: gelebte Religion als Forschungsaufgabe; interdisziplinäre Studientage*. Paderborn 1995, s. 123–168.
- JANSEN, Hans Helmut (Hg.): *Der Tod in Dichtung, Philosophie und Kunst*. Darmstadt 1978.
- JARAUSCH, Konrad H. – ARMINGER, Gerhard – THALLER, Manfred: *Quantitative Methoden in der Geschichtswissenschaft*. Eine Einführung in die Forschung, Datenverarbeitung und Statistik. Darmstadt 1985.
- JEZLER, Peter (red.): *Himmel, Hölle, Fegefeuer*. Das Jenseits im Mittelalter (kat. výstavy ve Schweizerisches Landesmuseum). Zürich 1994.
- JÍŠOVÁ, Kateřina: *Spása duše a očistec u novoměstských měšťanů*. K religiozitě novoměst-

- ského měšťanstva v pozdním středověku. In: Doležalová, E. – Novotný, R. – Soukup, P. (vyd.): *Evropa a Čechy na konci středověku*. Sborník příspěvků věnovaných Františku Šmahelovi. Praha 2004, s. 253–268.
- JONES, G. S.: *Historiographie française, historiographie anglaise. Une autre histoire sociale? (Note critique)*. Annales HSS 53/2, 1998, s. 383–394.
- JORDAN, W. K.: *The Charities of London 1480–1660*. The Aspirations and the Achievements of the Urban Society. London 1960.
- JORDÁNKOVÁ, Hana – SULITKOVÁ, Ludmila: *Kompetence brněnských radních v předbělohorské době*. Porovnání se situací v dalších moravských královských městech. In: Fejtová, O. – Ledvinka, V. – Pešek, J. (sest.): *Osm set let pražské samosprávy (= DP 21)*. Praha 2002, s. 39–54.
- JORDÁNKOVÁ, Hana – SULITKOVÁ, Ludmila: *Realita každodennosti a kritika faktů bro-madné povahy*. In: Kokojanová, M. (ed.): *Měšťané, šlechta a duchovenstvo v rezidenčních městech raného novověku (16.–18. století)*. Prostějov 1997, s. 58–72.
- JORDÁNKOVÁ, Hana – SULITKOVÁ, Ludmila: *Zásady testamentární praxe královského města na jihoněmeckém právu (na příkladu Brna)*. In: Jíšová, K. – Doležalová, E. (sest.): *Pozdně středověké testamenty v českých městech*. Prameny, metodologie a formy využití. Praha 2006, s. 39–53.
- KALISTA, Zdeněk: *Česká barokní pouť*. K religiozitě českého lidu v době barokní. Žďár nad Sázavou 2001.
- KALISTA, Zdeněk: *České baroko*. Studie – texty – poznámky. Praha 1941.
- KAMENÍČEK, František: *Zemské sněmy a sjezdy moravské III*. Brno 1905.
- KAPRAS, Jan: *Poručenství nad sirotky v právu českém se zřetelem k právu římskému, německému a v Rakousku platnému (= Knihovna Sborníku věd právních a státních, A 7)*. Praha 1908.
- KARPIŃSKI, Andrzej: *Zapisy „pobožné“ i postawy religijne mieszczańek polskich w świetle testamentów z drugiej połowy XVI i XVII w.* In: Bogucka, M. (red.): *Tryumfy i porażki*. Studia z dziejów kultury polskiej XVI–XVIII w. Warszawa 1989, s. 203–233.
- KAŠPAROVÁ, Jaroslava: *Dílo španělského jezuita Juana Alfonse de Polanco v českém překladu z roku 1639*. In: *Lidé okolo knih (autor – tvůrce – recipient) (= Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska 2004)*. Brno 2005, s. 109–118.
- KATZINGER, Willibald: *Die Bruderschaften in den Städten Oberösterreichs als Hilfsmittel der Gegenreformation und Ausdruck barocker Frömmigkeit*. In: Sydow, J. (Hg.): *Bürgerschaft und Kirche (= Stadt in der Geschichte. Veröffentlichungen des Südwestdeutschen Arbeitskreises für Stadtgeschichtsforschung. Bd. 7)*. Sigmaringen 1980, s. 97–112.
- Kdo jest oprávněn i spůsobilý činiti poslední pořizení*. Právník 4, 1865, s. 798–803.
- KLASSEN, John: *Gifts for the Soul and Social Charity in Late Medieval Bohemia*. In: Jaritz, G. (Hrsg.): *Materielle Kultur und religiöse Stiftung im Spätmittelalter*. Wien 1990, s. 63–81.
- KLIEBER, Rupert: *Bruderschaften und Liebesbünde nach Trient*. Ihr Totendienst, Zuspuch und Stellenwert im kirchlichen und gesellschaftlichen Leben am Beispiel Salzburg (1600–1950). Habil. Wien 1997.
- KLUETING, Harm (Hg.): *Der Josephinismus*. Ausgewählte Quellen zur Geschichte der thesianisch-josephinischen Reformen. Darmstadt 1995.
- KNOBLAUCH, Hubert: *Religion, Identität und Transzendenz*. In: Jaeger, F. – Liebsch,

- B. (Hgg.): *Handbuch der Kulturwissenschaften*. Bd. 1: Grundlagen und Schlüsselbegriffe. Stuttgart – Weimar 2004, s. 349–363.
- KOCH, Ernst: *Das konfessionelle Zeitalter – Katholizismus, Luthertum, Calvinismus (1563–1675)*. Leipzig 2000.
- KOLÁR, Jaroslav: *Frantové a grobiáni*. Z mravokárných satir 16. věku v Čechách. Praha 1959.
- KOPECKÝ, Milan: *Starší slezští kazatelé*. Ostrava 1970.
- KORBELÁŘOVÁ, Irena: *Věno, obvěnění a dědické vypořádání manželů ve městech na Těšínsku v 18. století*. Časopis slezského zemského muzea, B 53, 2004, s. 218–233.
- KOSLOFSKY, Craig: *Die Trennung der Lebenden von den Toten: Friedhofverlegungen und die Reformation in Leipzig, 1536*. In: Oexle, O. G. (Hg.): *Memoria als Kultur*. Göttingen 1995, s. 335–385.
- KOSLOFSKY, Craig: *Honour and violence in German Lutheran funerals in the confessional age*. *Social History* 20, 1995, No. 3, s. 315–337.
- KOSLOFSKY, Craig: *The Reformation of the Dead*. Death and Ritual in Early Modern Germany, 1450–1700. London – New York 2000.
- KOSLOFSKY, Craig: *Von der Schande zur Ehre. Nächtliche Begräbnisse im lutherischen Deutschland (1650–1700)*. *Historische Anthropologie* 5/3, 1997, s. 350–369.
- KOSTLÁN, Antonín: *K sociálním souvislostem utváření barokní mentality*. In: Hojda, Z. (usp.): *Kultura baroka v Čechách a na Moravě*. Praha 1992, s. 35–41.
- KOWALSKÁ, Eva: *Heretics and proselytes: the formation and perception of confessional identity among Czech Protestants after 1781*. In: *Meeting the other. Studies in comparative history* (= *Acta universitatis Carolinae – Philosophica et historica* 2, *Studia historica* 56). Prague 2006, s. 71–83.
- KRÁL, Pavel: *Heiratsverträge und Testamente in Böhmen im 16. und 17. Jahrhundert*. In: Pauser, J. – Scheutz, M. – Winkelbauer, T. (Hg.): *Quellenkunde der Habsburgermonarchie (16.–18. Jahrhundert)*. Ein exemplarisches Handbuch (= *MIÖG, Ergänzungband* 44). Wien – München 2004, s. 477–494.
- KRÁL, Pavel: *Knihy o dobrém umírání v českém prostředí ve druhé polovině 16. a první půli 17. století*. In: Holý, M. – Mikulec, J. (ed.): *Církev a smrt. Institucionalizace smrti v raném novověku* (= *FHB, Supplementum* I). Praha 2007, s. 7–22.
- KRÁL, Pavel: *Mezi životem a smrtí*. Testamenty české šlechty v letech 1550–1650 (= *MH* 2). České Budějovice 2002.
- KRÁL, Pavel: *Smrt a pohřby české šlechty na počátku novověku* (= *MH* 4). České Budějovice 2004.
- KROESS, P. Alois S. J.: *Geschichte der böhmischen Provinz der Gesellschaft Jesu*. I–II. Wien 1910 a 1938.
- KROCHMALNIK, Daniel: *Die Grenzlinie zwischen Leben und Tod in der Thanatologie der Aufklärung*. Die Scheintodfrage im 18. Jahrhundert. In: Assmann, J. – Trauzettel, R. (Hgg.): *Tod, Jenseits und Identität: Perspektiven einer kulturwissenschaftlichen Thanatologie* (= *Veröffentlichungen des Instituts für Historische Anthropologie*, Bd. 7). Freiburg – München 2002, s. 290–318.
- KROUPA, Jiří: *Alchymie štěstí*. Pozdní osvícenství a moravská společnost. Kroměříž – Brno 1986.
- KROUPA, Jiří: *„Decorum“ a mentality v 18. století na Moravě*. In: Hojda, Z. (usp.): *Kultura baroka v Čechách a na Moravě*. Praha 1992, s. III–III8.

- KROUPA, Jiří: *Funkce, forma a mentality v raně novověké profánní architektuře*. In: *Památková péče na Moravě 8*. Hrady a zámky. Brno 2004, s. 20–21.
- KROUPA, Jiří: *Umělecká úloha, objednavatelé a styl na Moravě doby barokní*. In: Týž (ed.): *V zrcadle stínů*. Morava v době baroka 1670–1790. Katalog výstavy. Brno 2003, s. 37–77.
- KSELMAN, Thomas: *Death in the Western world: Michel Vovelle's ambivalent epic La mort et l'Occident, de 1300 à nos jours*. *Mortality* 9/2, 2004, s. 168–176.
- KUHLEMANN, Frank-Michael: *Bürgertum und Religion*. In: Lundgreen, P. (Hg.): *Sozial- und Kulturgeschichte des Bürgertums* (= *Bürgertum. Beiträge zur europäischen Gesellschaftsgeschichte*, Bd. 18). Göttingen 2000, s. 293–318.
- KUCHAŘOVÁ, Hedvika – PAŘEZ, Jan: *Strabovští premonstráti a rekatolizace*. Přístupy a problémy. In: Čornejová, I. (sest.): *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci*. Praha 2003, s. 36–75.
- KUŠNIRÁKOVÁ, Ingrid: *Nemocnice milosrdných bratrov v Uhorsku v úradniciach osvietenských reforiem Márie Terézie a Jozefa II*. *Historický časopis* 51, 2003, č. 3, s. 403–416.
- KUX, Johann: *Ein Beitrag zu den Religionsverhältnissen Nordmährens um das Jahr 1600*. *ZDVGMS* 2, 1898, s. 161–174.
- KYLL, Nikolaus: *Tod, Grab, Begräbnisplatz, Totenfeier. Zur Geschichte ihres Brauchtums im Trierer Lande und in Luxemburg unter besonderer Berücksichtigung des Visitationshandbuches des Regino von Prüm († 915)* (= *Rheinisches Archiv* 81). Bonn 1972.
- LAFAGE, Valérie: *Les notables devant la mort à Montpellier au XVIe siècle*. *Annales du Midi* 110, 1998, s. 437–455.
- LANG, E.: *Der Testamentsvollstrecker in den auslaendischen Rechten und seine rechtliche Stellung im deutschen Rechtsgebiet*. Diss. Rechtswissenschaftliches Fakultät der J. W. Goethe-Universität. Frankfurt a. M. 1959.
- LANGLOIS, Claude: *Déchristianisation, sécularisation et vitalité religieuse*. Débats de sociologues et pratiques d'historiens. In: Lehmann, H. (Hg.): *Säkularisierung, Dechristianisierung, Rechristianisierung im neuzeitlichen Europa*. Bilanz und Perspektiven der Forschung. Göttingen 1997, s. 154–168.
- LAPLANCHE, François: *Sécularisation, déchristianisation, laïcisation en France (16e–19e siècles)*. In: Lehmann, H. (Hg.): *Säkularisierung, Dechristianisierung, Rechristianisierung im neuzeitlichen Europa*. Bilanz und Perspektiven der Forschung. Göttingen 1997, s. 174–182.
- LARKIN, Brian Richard: *Baroque and Reformed Catholicism: Religious and Cultural Change in Eighteenth-Century Mexico*. Diss. University of Texas, Austin 1999. (DAI 60/12, 2000: 4568–A. DA9956871).
- LAURENCE, Anne: *Godly Grief: Individual responses to death in seventeenth-century Britain*. In: Houlbrooke, R. (ed.): *Death, Ritual and Bereavement*. London 1989, s. 62–76.
- LE GOFF, Jacques: *Zrození očistce*. Praha 2003.
- LEBRUN, François: *Reformation und Gegenreformation*. Gemeinschaftsandacht und private Frömmigkeit. In: Ariès, Ph. – Chartier, R. (Hg.): *Geschichte des privaten Lebens*. 3. Band. Von der Renaissance zur Aufklärung. Frankfurt a. M. 1991, s. 75–114.
- LEEB, Rudolf: *Zwei Konfessionen in einem Tal*. Vom Zusammenleben der Konfessionen im Alpenraum in der Zeit des „Geheimprotestantismus“ und zum Verständnis der Konfessionalisierung. In: Klieber, R. – Hold, H. (Hg.):

- Impulse für eine religiöse Alltagsgeschichte des Donau-Alpen-Adria-Raumes. Wien – Köln – Weimar 2005, s. 129–150.
- LEHMANN, Hartmut: *The Cultural Importance of the Pious Middle Classes in Seventeenth-Century Protestant Society*. In: von Greyerz, K. (ed.): *Religion and Society in Early Modern Europe, 1500–1800*. London 1984, s. 33–41.
- LEHMANN, Hartmut: *Von der Erforschung der Säkularisierung zur Erforschung von Prozessen der Dechristianisierung und der Rechristianisierung im neuzeitlichen Europa*. In: Týž (Hg.): *Säkularisierung, Dechristianisierung, Rechristianisierung im neuzeitlichen Europa*. Göttingen 1997, s. 9–16.
- LEUTERT, Sebastian: *Geschichten vom Tod*. Tod und Sterben in Deutschschweizer und oberdeutschen Selbstzeugnissen des 16. und 17. Jahrhunderts. Basel 2007.
- LEVY, Allison (ed.): *Widowhood and Visual Culture in Early Modern Europe*. Hampshire – Burlington 2003.
- LITTEN, Mirjam: *Bürgerrecht und Bekenntnis*. Städtische Optionen zwischen Konfessionalisierung und Säkularisierung in Münster, Hildesheim und Hamburg. Hildesheim – Zürich – New York 2003.
- LITZENBERGER, Caroline: *Local responses to changes in religious policy based on evidence from Gloucestershire wills (1540–1580)*. *Continuity and Change* 8, 1993, s. 417–439.
- LUHMANN, Niklas: *Funktion der Religion*. Frankfurt a. M. 1982.
- LUHMANN, Niklas: *Die Religion der Gesellschaft*. Hg. von André Kieserling. Frankfurt a. M. 2002.
- LURIA, Keith P.: *Separated by Death? Burials, Cemeteries, and Confessional Boundaries in Seventeenth-Century France*. *French Historical Studies* 24, 2001, No. 2, s. 185–222.
- MAASS, Ferdinand: *Der Josephinismus*. Quellen zu seiner Geschichte in Österreich 1760–1790 (= *Fontes rerum Austriacarum*, 2. Abt., 72. Bd.). II. Band. Wien 1953.
- MACEK, Josef: *Víra a náboženství v jagellonském věku*. *SCetH* 19, 1989, č. 39, s. 5–36.
- MACEK, Josef: *Víra a zbožnost jagellonského věku*. Praha 2001.
- MACOUREK, Vladimír A.: *Počátky katolické restaurace na Moravě za biskupa Prusinovského (1565–1572)*. *Sborník Historického kroužku* 28–32, 1927–1931.
- MALURA, Jan – KOSEK, Pavel (edd.): *Čistý plamen lásky*. Výbor z písní pobělohorských exulantů ze Slezska. Brno 2004.
- MALÝ, Tomáš: *“Confessional Identity” in Moravian Royal Towns in the 16th and 17th Centuries?* In: Bartlová, M. – Šroněk, M. (Eds.): *Public Communication in European Reformation. Artistic and other Media in Central Europe 1380–1620*. Prague 2007, s. 323–334.
- MALÝ, Tomáš: *Komemorativní kultura v českých zemích raného novověku*. In: Jakubec, O. (red.): *Ku věčné památce*. Malované renesanční epitafy v českých zemích. Olomouc 2007, s. 36–43.
- MALÝ, Tomáš: *Konec barokní Caritas? Od tradiční strategie spásy k racionální charitě*. In: Ondo Grečenková, M. – Mikulec, J. (vyd.): *Církev a zrod moderní racionality. Víra – pověra – vzdělanost – věda v raném novověku* (= *FHB, Supplementum II*). Praha 2008, s. 165–182.
- MALÝ, Tomáš: *Kterak „Starochrudimští“ na smrtelném loži kšaftovali* (Testamentární praxe v raněnovověké Chrudimi). In: *Sborník prací východočeských archivů* 10, 2005, s. 13–36.

- MALÝ, Tomáš: *„Mentalita“, zbožnost a smrt chrudimského měštana v raném novověku (chrudimské kšafy ze 16.–18. století)*. *Chrudimský vlastivědný sborník* 7, 2003, s. 19–70.
- MALÝ, Tomáš: *„...nechtěje tomu, aby jací soudové a nevole po mé smrti byly...“ (Dědická praxe a pozůstalostní konflikty v raně novověké Chrudimi)*. *Chrudimský vlastivědný sborník* 8, 2004, s. 55–100.
- MALÝ, Tomáš: *Seelenheil und Fegefeuer im Zeitalter des „langen und nahen Todes“*. Das Lesen von Messen in Brünn im 17. und 18. Jahrhundert. In: Herzog, M. – Hollberg, C. (Hg.): *Seelenheil und irdischer Besitz. Testamente als Quellen für den Umgang mit den ‚letzten Dingen‘* (= *Irseer Schriften*, Bd. 4). Konstanz 2007, s. 139–151.
- MALÝ, Tomáš – MAŇAS, Vladimír – ORLITA, Zdeněk: *Vnitřní krajina zmizelého města: Náboženská bratrstva barokního Brna*. Brno 2009, v tisku.
- MALÝ, Tomáš – SUCHÁNEK, Pavel: *Mezi realitou a symbolem: k historické interpretaci (barokního) ztvárnění očiště*. In: *Opuscula Historiae Artium, Studia Minora Facultatis Philosophicae Universitatis Brunensis*, F 53, 2009, s. 23–52.
- MAŇAS, Vladimír: *Náboženská bratrstva na Moravě do josefínských reforem*. In: Jiránek, T. – Kubeš, J. (edd.): *Bratrstva. Světská a církevní sdružení a jejich role v kulturních a společenských strukturách od středověku do moderní doby*. *Sborník příspěvků z III. pardubického bienále*, 29.–30. dubna 2004. Pardubice 2005, s. 37–77.
- MARSHALL, Peter: *‘The map of God’s word’: geographies of the afterlife in Tudor and early Stuart England*. In: Gordon, B. – Marshall, P. (edd.): *The place of dead: death and remembrance in late medieval and early modern Europe*. Cambridge 2000, s. 110–130.
- MARSHALL, Sherrin (ed.): *Women in Reformation and Counter-Reformation Europe*. Bloomington – Indianapolis 1989.
- MATIEGKA, J.: *O nálezech mrtvol přirozeně zachovalých, též o umělém konservování mrtvol, zvláště v Čechách*. *ČSPS* 10, 1902, s. 73–78 a 113–116.
- MATT, Richard: *Die Wiener protestantischen Bürgertestamente*. Diss. Wien 1935.
- MATZKE, Josef: *Das kirchliche Friedhofs- u. Begräbniswesen*. Kirchliche und Staatliche Vorschriften in Böhmen und Mähren-Schlesien. I. Teil. Der Friedhof als religiöser Kultort und öffentliche Sanitätsanstalt. Lobnig 1937.
- MAŇA, Petr: *Arme-Seelen-Rettung in Pressburg, 1646/47*. Mikrohistorie einer Massenhysterie. In: Leeb, R. – Pils, S. C. – Winkelbauer, T. (Hgg.): *Staatsmacht und Seelenheil. Gegenreformation und Geheimprotestantismus in der Habsburgermonarchie* (= *Veröffentlichungen des IÖG*, Bd. 47). Wien – München 2007, s. 75–97.
- MAŇA, Petr: *Die Renaissance des Fegefeuers im barocken Böhmen*. In: Bůžek, V. – Štefanová, D. (edd.): *Menschen – Handlungen – Strukturen. Historisch-anthropologische Zugangsweisen in den Geschichtswissenschaften* (= *OH 9*). České Budějovice 2001, s. 139–160.
- MCCRAY BEIER, Lucinda: *The good death in seventeenth-century England*. In: Houlbrooke, R. (ed.): *Death, Ritual and Bereavement*. London 1989, s. 43–61.
- MCLEOD, Hugh: *Náboženství a lidé západní Evropy (1789–1989)*. Brno 2007.
- MCLEOD, Hugh: *Sekularizace v západní Evropě (1848–1914)*. Brno 2008.
- MCMANNERS, John: *Death and the French Historians*. In: Whaley, J. (ed.): *Mirrors of Mortality. Studies in the Social History of Death*. London 1981, s. 106–130.

- MCMANNERS, John: *Church and Society in Eighteenth-Century France*. Vol. 2. Oxford 1998.
- Memento Mori!* Smrt jako brána k věčnosti ve výtvarném umění. Doprovodná publikace k výstavě v Muzeu Šumavy v Kašperských Horách. Kašperské Hory 2004.
- MIKULEC, Jiří: *Barokní náboženská bratrstva v Čechách*. Praha 2000.
- MIKULEC, Jiří: *Náboženská bratrstva – institucionalizovaná zbožnost i smrt*. In: Holý, M. – Mikulec, J. (ed.): *Církev a smrt. Institucionalizace smrti v raném novověku (= FHB, Supplementum I)*. Praha 2007, s. 163–186.
- MIKULEC, Jiří: *Pobělohorská rekatolizace a katolická zbožnost*. *Dialog Evropa* 21, 1996, č. 2, s. 2–5.
- MIKULEC, Jiří: *Pražská barokní bratrstva a smrt*. In: Fejtová, O. – Ledvinka, V. – Pešek, J. – Svatoš, M. (ed.): *Varia. Města versus katastrofy (dodatky)*. Univerzita a město – Praha a Univerzita Karlova (= DP 20). Praha 2002, s. 115–126.
- MINOIS, Georges: *Hölle – Kleine Kulturgeschichte der Unterwelt*. Freiburg i. Br. 2000 (orig. 1994).
- MITCHELL, Allan: *Philippe Ariès and the French Way of Death*. *French Historical Studies* 10, 1978, s. 684–695.
- MOLITOR, Hansgeorg: *Frömmigkeit in Spätmittelalter und früher Neuzeit als historisch-methodisches Problem*. In: Rabe, H. – Molitor, H. – Rublack, H.-Ch. (Hg.): *Festgabe für Ernst Walter Zeeden zum 60. Geburtstag am 14. Mai 1976*. Münster 1976, s. 1–20.
- MORGAN, Jim: *The Burial Question in Leeds in the eighteenth and nineteenth centuries*. In: Houlbrooke, R. (ed.): *Death, Ritual and Bereavement*. London 1989, s. 95–104.
- MUIR, Edward: *Ritual in Early Modern Europe*. Cambridge UP 2005² (1. vyd. 1997).
- NAVRÁTIL, Bohumil: *Jesuité olomoučtí za protireformace*. Akty a listiny z let 1558–1619. I. 1558–1590. Brno 1916.
- NAVRÁTIL, Ivo: *Registra brněnské městské kanceláře na přelomu 16. a 17. století*. Diss. FF UJEP. Brno 1979.
- NAVRÁTILOVÁ, Alexandra: *Narození a smrt v české lidové kultuře*. Praha 2004.
- NEŠPOR, Zdeněk R.: *Náboženství na prahu nové doby*. Česká lidová zbožnost 18. a 19. století. Ústí nad Labem 2006.
- NEŠPOR, Zdeněk R. – HORSKÝ, Jan: *Historická antropologie? Metodické problémy a paradoxy na pomezí dějepisectví, sociologie a sociální antropologie*. *Kuděj* 6/1, 2004, s. 61–81.
- NEUBERT, Christhard G.: *Wandlungsprozesse des evangelischen Bestattungsrituals*. Anmerkungen zur Sepulkralkultur zwischen 1750–1850. In: *Vom Kirchhof zum Friedhof. Wandlungsprozesse zwischen 1750 und 1850 (= Kasseler Studien zur Sepulkralkultur. Bd. 2)*. Kassel 1984, s. 69–73.
- NICASSIO, Susan V.: „... For the benefit of my soul“: *A preliminary study of the persistence of tradition in eighteenth-century mass obligations*. *The Catholic Historical Review* 78, 1992, s. 175–196.
- NISCHAN, Bodo: *Ritual and Protestant Identity in Late Reformation Germany*. In: Gordon, Bruce (ed.): *Protestant History and Identity in Sixteenth-Century Europe*. Vol. 2. Aldershot 1996, s. 142–158.
- NODL, Martin: *Otázky recepce francouzské historiografie v českém prostředí: totální dějiny, dlouhé trvání a mentality*. In: *Francouzská inspirace pro společenskou vědu v českých zemích (= Cahiers du Cefres n° 29)*. Praha 2003, s. 95–132.

- NODL, Martin: *Utrakvismus a Jednota bratrská na rozcestí*. Dobový kontext náboženské konverze Jana Augusty. In: *Marginalia Historica IV*. Praha – Litomyšl 2001, s. 137–154.
- NOWICKA-JEŻOWA, Alina: *Pieśni czasu śmierci*. Studium z historii duchowości XVI–XVIII wieku. Lublin 1992.
- NOVOTNÝ, Jaroslav: *Cena pracovních sil a hlavních životních potřeb v Brně v 16. a 17. stol.* ČMM 82, 1963, s. 70–104.
- NOVOTNÝ, Miroslav: *Pod praporem Královny nebes*. Pietas Mariana a mariánské družiny v českých zemích v 16.–20. století. In: Jiránek, T. – Kubeš, J. (edd.): *Bratrstva. Světská a církevní sdružení a jejich role v kulturních a společenských strukturách od středověku do moderní doby*. Sborník příspěvků z III. pardubického bienále, 29.–30. dubna 2004. Pardubice 2005, s. 89–102.
- NUSKA, B.: *Cyklus zrození a smrti*. *Umění a řemesla*, 1981, č. 4, s. 2–4.
- OEXLE, Otto Gerhard: *Memoria als Kultur*. In: Týž (Hg.): *Memoria als Kultur*. Göttingen 1995, s. 9–78.
- OHLIDAL, Anna: *Konfessionalisierung: ein Paradigma der historischen Frühneuezeitforschung und die Frage seiner Anwendbarkeit auf Böhmen*. *Studia Rudolphina* 3, 2003, s. 19–28.
- ORLITA, Zdeněk: *Mariánské kongregace při olomoucké jezuitské koleji v 16.–18. století*. Rigorózní práce, FPF Slezské univerzity. Opava 2008.
- ORLITA, Zdeněk: *Olomoučtí jezuité a náboženská bratrstva v 16.–18. století*. *Střední Morava* 20, 2005, s. 43–54.
- ORLITA, Zdeněk: *Pohřební průvod mezi pietou a sebereprezentací*. Tradice vyprovázení mrtvých v prostředí pobělohorských mariánských kongregací. In: Holý, M. – Mikulec, J. (ed.): *Církev a smrt. Institucionalizace smrti v raném novověku (= FHB, Supplementum I)*. Praha 2007, s. 187–208.
- PAMMER, Michael: *Administrative reform and cultural change: Austria in the eighteenth century*. *History & Computing* 10, 1998, s. 50–56.
- PAMMER, Michael: *Death and the transfer of wealth: Bequest patterns and cultural change in the eighteenth century*. *Journal of social history* 33/4, 2000, s. 913–934.
- PAMMER, Michael: *Glaubensabfall und wahre Andacht*. Barockreligiosität, Reformkatholicismus und Laizismus in Oberösterreich 1700–1820. Wien – München 1994.
- PAMMER, Michael: *Testamente und Verlassenschaftsabhandlungen (18. Jahrhundert)*. In: Pauser, J. – Scheutz, M. – Winkelbauer, T. (Hg.): *Quellenkunde der Habsburgermonarchie (16.–18. Jahrhundert)*. Ein exemplarisches Handbuch (= MIOG, Ergänzungband 44). Wien – München 2004, s. 495–510.
- PAMMER, Michael: *Zeitliche und ewige Dinge*. Hinterlassenschaften und Seelenheil in oberösterreichischen Testamenten des 18. Jahrhunderts. In: Herzog, M. – Hollberg, C. (Hg.): *Seelenheil und irdischer Besitz. Testamente als Quellen für den Umgang mit den ‚letzten Dingen‘ (= Irseer Schriften, Bd. 4)*. Konstanz 2007, s. 79–84.
- PÁNEK, Jaroslav: *Kultur in Böhmen im 17. und 18. Jahrhundert*. In: Hartmann, P. C. (Hrsg.): *Religion und Kultur im Europa des 17. und 18. Jahrhunderts*. Frankfurt a. M. 2004, s. 193–213.
- PAPENHEIM, Martin: *Erinnerung und Unsterblichkeit*. Semantische Studien zum Totenkult in Frankreich (1715–1794). Stuttgart 1992.
- PAVERA, Libor: *Preobrození? Nad edicí Země dobrá, to jest země česká*. In: Hojda, Z. –

- Prahl, R. (usp.): Mezi časy... Kultura a umění v českých zemích kolem roku 1800. Sborník příspěvků z 19. ročníku symposií k problematice 19. století, Plzeň, 4.-6. března 1999. Praha 2000, s. 182–189.
- PAVLÍČKOVÁ, Radmila: *Triumphus in mortem*. Pohřební kázání nad biskupy v raném novověku. České Budějovice 2008.
- PELOUŠKOVÁ, Zora: *Epitaf Šimona Kryblera z Altendorfu († 1603): Vidění sv. Petra v Joppe*. Bulletin Moravské galerie v Brně 55, 1999, s. 8–13.
- PELOUŠKOVÁ, Zora: *Epitafní obrazy brněnských měšťanů 1550–1620*. Diplomová práce, Seminář dějin umění Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Brno 1997.
- PEŘINKA, František Václav: *Dějiny města Kroměříže II/1–2*. Kroměříž 1947.
- PEŘINKA, František Václav: *Protestantismus a katoličtí apologeté na Moravě v XVI. a XVII. věku*. Příspěvek k náboženským dějinám moravským. Sborník Historického kroužku 3, 1902, s. 7–17.
- PEŠEK, Jiří: *Pražské knihy kšaftů a inventářů*. Příspěvek k jejich struktuře a vývoji v době předbělohorské. PSH 15, 1982, s. 63–93.
- PETRŮ, Eduard: *Eschatologie Komenského a barokní kazatelé*. SCetH 32, 2002, č. 67–68, s. 77–84.
- PETSCHACHER, Rebekka – WANZENBÖCK, Gundun: *Bürgerliche Alltagskultur im Spiegel Wiener Testamente (1593–1630)*. Dipl. práce, Geisteswissenschaftliche Fakultät der Universität Wien. Wien 1993.
- PIRKHEIM, Hans: *Die Entwicklung des mährischen Schulwesens unter Maria Theresia*. ZDVGMS 21, 1917, s. 369–385.
- PLATH, Christian: *Konfessionskampf und fremde Besatzung*. Stadt und Hochstift Hildesheim im Zeitalter der Gegenreformation und des Dreißigjährigen Krieges (ca. 1580–1660). Münster 2005.
- POLLEY, Rainer: *Das Verhältnis der josephinischen Bestattungsreformen zu den Französischen unter dem Ancien Régime und Napoleon I.* In: Vom Kirchhof zum Friedhof. Wandlungsprozesse zwischen 1750 und 1850 (= Kasseler Studien zur Sepulkralkultur. Bd. 2). Kassel 1984, s. 109–123.
- PORTER, Roy: *Classics revisited. The hour of Philippe Ariès*. Mortality 4, 1999, No. 1, s. 83–90.
- PORTER, Roy: *Death and the doctors in Georgian England*. In: Houlbrooke, R. (ed.): *Death, Ritual and Bereavement*. London 1989, s. 77–94.
- PREISS, Pavel: *František Antonín Špork a barokní kultura v Čechách*. Praha – Litomyšl 2003.
- PUGH, Wilma J.: *Catholics, Protestants, and Testamentary Charity in Seventeenth-Century Lyon and Nîmes*. French Historical Studies 11, 1980, č. 4, s. 479–504.
- PULLMANN, Michal: *Habitus a třídy*. Výzva kulturní sociologie Pierra Bourdieu pro sociální dějiny (z pohledu německých sociálních věd). In: Francouzská inspirace pro společenské vědy v českých zemích (= Cahiers du CEFRES n° 29). Praha 2003, s. 227–238.
- RAAB, Adolf: *Zur Geschichte der Gegenreformation in Brünn*. Ein Grabstein einer Brünnerin (17. Jahrh.) in Rzeszkowitz. Notizenblatt 1894, s. 7–8.
- RAK, P.: *Kadaňské knihy trbů a testamentů z let 1465 – 1603 a testamentární praxe v Kadaně od poloviny 15. do počátku 17. století*. SAP 48, 1998, č. 2, s. 3–106.
- RAPLEY, Elizabeth: *The Dévotes*. Women and Church in Seventeenth-Century France. Montreal – London – Buffalo 1993.

- REINALTER, Helmut (Hg.): *Josephinismus als Aufgeklärter Absolutismus*. Wien – Köln – Weimar 2008.
- REINHARD, Wolfgang: *Lebensformen Europas*. Eine historische Kulturanthropologie. München 2004.
- REINIS, Austra: *Reforming the Art of Dying*. The Ars moriendi in the German Reformation (1519–1528). Aldershot 2007.
- RÉMOND, René: *Náboženství a společnost v Evropě*. Praha 2003.
- REZEK, Antonín (ed.): *Relatio progressus in extirpanda haeresi per regnum Bohemiae, marchionatum Moraviae et ducatum utriusque Silesiae, opera PP. Societatis Jesu provinciae Bohemiae, ab anno 1661 usque ad annum 1678*. Věstník Královské české společnosti nauk 1892, s. 203–257.
- RICHARD, Olivier: „Fromme Klauseln“ – „profane Klauseln“. Eine sinnvolle Unterscheidung? In: Herzog, M. – Hollberg, C. (Hg.): *Seelenheil und irdischer Besitz. Testamente als Quellen für den Umgang mit den ‚letzten Dingen‘* (= Irseer Schriften, Bd. 4). Konstanz 2007, s. 69–78.
- ROBERTS, Penny: *Contesting sacred space: burial disputes in sixteenth-century France*. In: Gordon, B. – Marshall, P. (edd.): *The place of dead: death and remembrance in late medieval and early modern Europe*. Cambridge 2000, s. 131–148.
- ROK, Bogdan: *Człowiek wobec śmierci w kulturze staropolskiej* (= AUW No 1673, Historia CXIX). Wrocław 1995.
- ROXBURGH, Kenneth B. E.: *Female Piety in Eighteenth-Century Scotland*. Evangelical Quarterly 74/2, 2002, s. 165–176.
- ROYT, Jan: *Obraz a kult v Čechách 17. a 18. století*. Praha 1999.
- RYANTOVÁ, Marie: *Narřízení až za hrob*. Testamentární praxe a vyřizování pozůstalostí světských duchovních pražské arcidiecéze v době baroka. In: Holý, M. – Mikulec, J. (ed.): *Církev a smrt. Institucionalizace smrti v raném novověku* (= FHB, Supplementum I). Praha 2007, s. 149–162.
- SANDER, Rudolf: *České zemské gubernium a církevní záležitosti v době josefinské*. SAP 45, 1995, s. 73–130.
- SCRIBNER, Robert W.: *Elements of Popular Belief*. In: Brady, T. A. – Oberman, H. A. – Tracy, J. D. (Ed.): *Handbook of European History 1400–1600. Late Middle Ages, Renaissance and Reformation*. Vol. I.: Structures and Assertions. Leiden – New York – Köln 1994, s. 231–262.
- SCRIBNER, Robert W.: *The Reformation, Popular Magic, and the „Disenchantment of the World“*. Journal of Interdisciplinary History 23, 1993, č. 3, s. 475–494.
- SHEEHAN, Jonathan: *Enlightenment, Religion, and the Enigma of Secularization: A Review Essay*. American Historical Review 108, 2003, č. 4, s. 1061–1080.
- SCHLÖGL, Rudolf: „Aufgeklärter Unglaube“ oder „mentale Säkularisierung“? Die Frömmigkeit katholischer Stadtbürger in systemtheoretischer Hinsicht (ca. 1700–1840). In: Mergel, T. – Welskopp, T. (Hg.): *Geschichte zwischen Kultur und Gesellschaft*. Beiträge zur Theoriedebatte. München 1997, s. 95–121.
- SCHLÖGL, Rudolf: *Glaube und Religion in der Säkularisierung*. Die katholische Stadt – Köln, Aachen, Münster – 1700–1840 (= Ancien Régime, Aufklärung und Revolution, Bd. 28). München – Wien 1995.
- SCHLÖGL, Rudolf: *Rationalisierung als Entsinnlichung religiöser Praxis?* Zur sozialen und medialen Form von Religion in der Neuzeit. In: Blickle, P. – Schlö-

- gl, R. (Hrsg.): Die Säkularisation im Prozess der Säkularisierung Europas. Epfendorf 2005, s. 37–64.
- SCHMIDT, Hans-Joachim: „...jako bychom ještě žili...“. Politický rozměr vladařských testamentů 13. století. ČMM 122, 2003, s. 3–19.
- SCHNEIDER, Bernhard: *Kirchenpolitik und Volksfrömmigkeit*. Die wechselhafte Entwicklung der Bruderschaften in Deutschland vom Spätmittelalter bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts. Saeculum 47, 1996, s. 89–119.
- SCHNEIDER, Bernhard: *Wandel und Beharrung*. Bruderschaften und Frömmigkeit in Spätmittelalter und Früher Neuzeit. In: Molitor, H. – Smolinsky, H. (Hg.): *Voksfrömmigkeit in der frühen Neuzeit*. Münster 1994, s. 65–87.
- SCHNEIDERS, Werner: *Aufklärung als memento mori?* Das achtzehnte Jahrhundert 25/1, 2001, s. 83–96.
- SCHÖN, Erich: *Der Verlust der Sinnlichkeit oder die Verwandlungen des Lesers*. Mentalitätswandel um 1800. Stuttgart 1987.
- SEHNAL, Jiří: *Český zpěv při mši*. Hudební věda 29, 1992, s. 3–15.
- SEHNAL, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří: *Dějiny hudby na Moravě* (= Vlastivěda moravská. Země a lid. Nová řada, sv. 12). Brno 2001.
- SELLIN, Volker: *Mentalität und Mentalitätsgeschichte*. HZ 241, 1985, s. 555–598.
- SIEBER-LEHMANN, Claudius: *Ein Neuer Blick auf allzu vertrautes: Mentalitätsgeschichte in der deutschschweizerischen Geschichtsforschung*. Schweizerische Zeitschrift für Geschichte 41, 1991, s. 38–51.
- SIMMAOVÁ, Marie: *Duše v očistci: Co jsem s nimi prožila*. Olomouc 2003.
- SLACK, Paul: *Poverty and Policy in Tudor and Stuart England*. London – New York 1988.
- SLÁDEK, Miloš: *Poznámky k problematice českých pobřežních kázání 16. a 17. století*. In: Česká literatura doby baroka (= Literární archiv 27). Praha 1994, s. 191–216.
- SLÁDEK, Miloš (ed.): *Svět je podvodný verbíř aneb Výbor z českých jednotlivě vydaných svátečních a příležitostných kázání konce 17. a prvních dvou třetin 18. století*. Praha 2005.
- SLÁDEK, Miloš: *Vítr jest život člověka aneb život a smrt v české barokní próze*. Praha 2000.
- SMÍŠKOVÁ, Jana: *Zakládací instrukce a řády vrchnostenských špitálů v 18. století v Čechách*. Dějiny věd a techniky 34, 2001, s. 39–51.
- SNOPEK, František: *Akta kardinála Ditrichštejna z let 1619–1635*. ČMM 39, 1915, s. 98–194.
- SPUFFORD, Margaret: *The Scribes of Villagers' Wills in the Sixteenth and Seventeenth Centuries and their Influence*. Local Population Studies 7, 1971, s. 28–43.
- STANNARD, David E.: *Death and Dying in Puritan New England*. The American Historical Review 78/5, 1973, s. 1305–1330.
- STERNECK, Tomáš: „*Chtějí krchov, by pak třebas na několiko zámkuov zamčen byl, mocně odevřít a to mrtvé tělo sami pochovati*“. Pohřby v konfesijně rozděleném prostředí na příkladu předbělohorského Brna. In: Holý, M. – Mikulec, J. (ed.): *Církev a smrt. Institucionalizace smrti v raném novověku* (= FHB, Supplementum I). Praha 2007, s. 79–113.
- STERNECK, Tomáš: *Město, válka a daně*. Brno v moravském berním systému za dlouhé války s Vysokou Portou (1593–1606) (= Práce Historického ústavu AV ČR. Řada A – Monographia, Sv. 21). Praha 2006.

- STOKLASKA, Ottokar: *Die Testamente der brünner Bürger*. ZDVGMS 6, 1902, č. 2–3, s. 95–134.
- STROHMEYER, Arno: *Konfessionskonflikt und Herrschaftsordnung*. Widerstandsrecht bei den österreichischen Ständen (1550–1650). Mainz 2006.
- SULITKOVÁ, Ludmila: *K „národním“ povědomí obyvatel předních moravských královských měst ve středověku a raném novověku*. In: Morava a české národní vědomí od středověku po dnešek. Sborník příspěvků z konference Češi nebo Moravané? K vývoji národního vědomí na Moravě, konané dne 28. 2. 2001 v Brně. K vyd. přípr. J. Malíř a R. Vlček. Brno 2001, s. 45–52.
- SULITKOVÁ, Ludmila: *Městské úřední knihy z Archivu města Brna 1343–1619*. Katalog. III. sv. Knihy městského hospodaření. I. Knihy početní, c) počty města a jeho zařízení 1468–1619. Brno 2003.
- SULITKOVÁ, Ludmila: *Zamyšlení nad charakterem vůdčí vrstvy městského obyvatelstva na příkladu Brna v raném novověku*. Diskusní příspěvek. In: Fejtová, O. – Ledvinka, V. – Pešek, J. (sest.): *Pražské městské elity středověku a raného novověku – jejich proměny, zázemí a kulturní profil* (= DP 22). Praha 2004, s. 243–250.
- SULITKOVÁ, Ludmila – ŠKOPOVÁ, Jana: *Dosud needované záznamy z kroniky brněnského lékárníka Jiřího Ludwiga (1574–1603)*. SPFFBU, C 40, 1993, s. 143–159.
- SVATOŠ, Martin: *Jezuitské litterae annuae a jejich podání náboženského života v Kutné Hoře v morovém roce 1680*. LF 124, 2001, č. 1–2, s. 69–106.
- SVATOŠ, Martin: *Knihy zabavené přičiněním misionáře Antonína Koniáše S. J. na opočenském panství na jaře roku 1733 a jejich čtenáři*. In: Petrbock, V. – Stich, A. – Lunga, R. (ed.): *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století*. Boskovice 1999, s. 364–371.
- SVOBODNÝ, Petr – HLAVÁČKOVÁ, Ludmila: *Dějiny lékařství v českých zemích*. Praha 2004.
- SVOBODOVÁ, J. (ed.): *Od renesance po modernu 1570–1900*. Stálá expozice výtvarného umění v Brně. Muzeum města Brna Špilberk. Katalog. Brno 1997.
- SVOBODOVÁ, Marie: *Nekatolíci na jimramovském a novoměstském panství v raném novověku*. Diplomová práce, HÚ FF MU. Brno 2003.
- ŠIMEČEK, Zdeněk: *Obchod s knihami a veřejnost v Brně od sklonku 17. do počátku 40. let 18. století*. BMD 16, 2002, s. 163–183; 17, 2003, s. 357–397.
- ŠKOPOVÁ, Jana: *Tzv. „zelený“ kopiář města Brna za léta 1613–1614*. Zhodnocení písemné produkce za rok 1613 (Postižení odrazu přípravy českého stavovského povstání v r. 1618 v písemnostech města Brna). Dipl. práce, FF UJEP. Brno 1987.
- ŠMAHEL, František: *Husitské Čechy*. Struktury, procesy, ideje. Praha 2001.
- ŠOTOLA, Jaroslav: *Habitus: sociologický koncept a jeho využití v historické vědě*. In: Storchová, L. (ed.): *Conditio humana – konstanta (č) i historická proměnná? Koncepty historické antropologie a teoretická reflexe v současné historiografii*. Praha 2007, s. 95–111.
- ŠOTOLA, Jaroslav: *Zrušení jezuitského řádu v českých zemích*. Kolektivní biografie bývalé elity (1773–1800). Diss. Fakulta humanitních studií FF UK. Praha 2005.
- ŠPALEK, Karel: *Ukázky ze sbírky kšaftů v listáři města Jevišovic*. Od Horácka k Podyjí 4, 1927, s. 28–32.
- ŠTARHA, Ivan: *Okrub brněnského městského práva v době předbělohorské*. BMD 8, 1966, s. 172–188.

- ŠUJAN, František: *Dějepis Brna* (= Vlastivěda moravská, II. Místopis). Brno 1928.
- ŠVÁBENSKÝ, Mojmír: *Jesuité v Brně 1241–1773*. Inventář. Brno 1954.
- TEJČEK, Michal: *Brněnští kapucíni v 17. a 18. století*. Diplomová práce, HÚ FF MU. Brno 2003.
- TERSCH, Harald: *Leere Worte? Die Totenrede und ihre Entwicklung*. In: Hameter, W. – Niederkorn-Bruck, M. – Scheutz, M. (Hg.): *Freund Hein? Tod und Ritual in der Geschichte* (= Querschnitte, Bd. 22). Innsbruck – Wien – Bozen 2007, s. 177–205.
- TINKOVÁ, Daniela: *Hřích, zločin, šílenství v čase odkouzlování světa*. Praha 2004.
- TKAČ, Ignác (ed.): *Liber informationum et sententiarum, čili Naučení brněnská bradistšské městské radě dávaná od r. 1447 až do r. 1509 s dodatky do roku 1540* (= Monumenta rerum Bohemico-Moravicarum et Silesicarum 2/2). Uherské Hradiště 1882.
- TONCROVÁ, Š.: *Obrazy personifikované smrti v západoslovanském a východoslovanském folkloru*. ČL 88, 2001, č. 4, s. 313–334.
- TRAUTENBERGER, Gustav: *Die Chronik der Landeshauptstadt Brünn*. III. Bd. (Von Karl V. bis Ende des 17. Jahrhunderts). Brünn 1896.
- TRAUTENBERGER, Gustav: *Die Chronik der Landeshauptstadt Brünn*. IV. Bd. (Vom Beginn des 18. Jahrhunderts bis zur Auflösung des römischen Reichs deutscher Nation). Brünn 1897.
- TRAUZETTEL, Rolf: *Individuelle und kollektive Todeserfahrung*. Komparatistische Problemhorizonte und Forschungspektiven. In: Assmann, J. – Trauzettel, R. (Hgg.): *Tod, Jenseits und Identität: Perspektiven einer kulturwissenschaftlichen Thanatologie* (= Veröffentlichungen des Instituts für Historische Anthropologie, Bd. 7). Freiburg – München 2002, s. 30–40.
- TSCHOPP, Silvia Serena: *Das Unsichtbare begreifen*. Die Rekonstruktion historischer Wahrnehmungsmodi als methodische Herausforderung der Kulturgeschichte. HZ 280, 2005, s. 39–81.
- TURINA, Isacco: *Secularization as a Property of Action*. Social Compass 54, 2007, č. 2, s. 161–173.
- TURNEROVÁ, Alice K.: *Historie pekla*. Brno 1995.
- TÜSKÉS, Gábor: *Jesuitenliteratur und Frömmigkeitspraxis in Ungarn im 16. und 17. Jahrhundert*. In: Ohlidal, A. – Samerski, S. (Hgg.): *Jesuitische Frömmigkeitskulturen. Konfessionelle Interaktion in Ostmitteleuropa 1570–1700*. Stuttgart 2006, s. 17–36.
- TÜSKÉS, Gábor – KNAPP, Éva: *Volksfrömmigkeit in Ungarn*. Beiträge zur vergleichenden Literatur- und Kulturgeschichte. Dettelbach 1996.
- UHLÍŘ, Zdeněk: *Prokopa písáře „Liber de arte moriendi“*. In: AUC–HUCP 30, 1990, sv. 2, s. 25–40.
- ULBRICHT, Otto: *Gelebter Glaube in Pestwellen 1580–1720*. In: Lehmann, H. – Trepp, A.-Ch. (Hgg.): *Im Zeichen der Krise. Religiosität im Europa des 17. Jahrhunderts*. Göttingen 1999, s. 159–188.
- VÁLKA, Josef: *Barokní slavnosti*. In: Hojda, Z. (usp.): *Kultura baroka v Čechách a na Moravě*. Praha 1992, s. 53–63.
- VÁLKA, Josef: *Ctibor Tovačovský z Cimburka – O právě duchovním* (K církevněpolitickým důsledkům husitské revoluce na Moravě). In: Týž: *Husitství na Moravě – Náboženská snášenlivost – Jan Amos Komenský*. Brno 2005, s. 229–235.

- VÁLKA, Josef: *Česká společnost v 15. – 18. století II*. Bělohorská doba. Společnost a kultura “manýrismu.” Praha 1983.
- VÁLKA, Josef: *Doba náboženské koexistence a tolerance*. Přerov 1995.
- VÁLKA, Josef: *Manýrismus a baroko v české kultuře 17. a 1. poloviny 18. století*. SCetH 8, 1978, s. 155–213.
- VÁLKA, Josef: *Morava, země v srdci střední Evropy*. In: Kroupa, J. (ed.): *V zrcadle stínů. Morava v době baroka 1670–1790*. Katalog výstavy. Brno 2003, s. 15–35.
- VÁLKA, Josef: *Moravia and the Crisis of the Estates' System in the Lands of the Bohemian Crown*. In: Evans, R. J. W. – Thomas, T. V. (Eds.): *Crown, Church and Estates. Central European Politics in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*. Hampshire – London 1991, s. 149–157.
- VÁLKA, Josef: *Myšlenkové ovzduší české společnosti na přelomu 16. a 17. století*. SCetH 26, 1996, č. 55–56, s. 10–24.
- VÁLKA, Josef: *Tolerance či koexistence?* (K povaze soužití různých náboženských vyznání v českých zemích v 15. až 17. století). In: Týž: *Husitství na Moravě – Náboženská snášenlivost – Jan Amos Komenský*. Brno 2005, s. 237–248.
- VEIT, Ludwig Andreas – LENHART, Ludwig: *Kirche und Volksfrömmigkeit im Zeitalter des Barock*. Freiburg i. Br. 1956.
- DE VIGUERIE, Jean: *Les fondations et la foi du peuple chrétien*. Les fondations de messes en Anjou aux XVIIe et XVIIIe siècles. Revue historique 520, 1976, s. 289–320.
- VLNAS, Vít: *Druhý život barokního pohřbu*. In: Lorenzová, H. – Petrasová, T. (ed.): *Fenomén smrti v české kultuře 19. století*. Sborník příspěvků z 20. ročníku plzeňského symposia k problematice 19. století. Praha 2001, s. 13–22.
- VOBR, Jaroslav: *České tisky Moravské zemské knihovny v Brně a jihomoravských klášterních knihoven z let 1501–1800*. Sv. 1–2. Brno 2005.
- VOCELKA, Karl: *Glanz und Untergang der höfischen Welt*. Repräsentation, Reform und Reaktion im habsburgischen Vielvölkerstaat (= Österreichische Geschichte 1699–1815. Hg. von H. Wolfram). Wien 2001.
- VOCELKA, Karl: *Habsburská zbožnost a lidová zbožnost*. (K mnohovrstevnatosti vztahu mezi elitní a lidovou kulturou). FHB 18, 1997, s. 225–240.
- VOCELKA, Karl: *Public Opinion and the Phenomenon of Sozialdisziplinierung in the Habsburg Monarchy*. In: Ingraio, Ch. W. (ed.): *State and Society in Early Modern Austria*. Purdue UP 1994, s. 119–138.
- VOGLER, Bernard: *Die Ausbildung des Konfessionsbewusstseins in den pfälzischen Territorien zwischen 1555 und 1619*. In: Rabe, H. – Molitor, H. – Rublack, H.-Ch. (Hg.): *Festgabe für Ernst Walter Zeeden zum 60. Geburtstag am 14. Mai 1976*. Münster 1976, s. 281–288.
- VOIT, Petr: *Šimon Lomnický z Budče a exempla v kontextu jeho mravněvýchovné prózy*. Praha 1991.
- Vom Kirchhof zum Friedhof*. Wandlungsprozesse zwischen 1750 und 1850 (= Kasseler Studien zur Sepulkralkultur. Bd. 2). Kassel 1984.
- VOVELLE Gaby et Michel: *La Vision de la mort et de l'au-delà en Provence d'après les autels des âmes du purgatoire XVe au XXe siècles*. Paris 1970.
- VOVELLE, Michel: *Abendländische Visionen vom Leben nach dem Tode*. In: von Barlowen, C. (Hg.): *Der Tod in den Weltkulturen und Weltreligionen*. München 1996.
- VOVELLE, Michel: *Encore la mort: un peu plus qu'une mode?* Annales ESC 37/2, 1982, s. 276–287.
- VOVELLE, Michel: *Ideologies and Mentalities*. Cambridge 1990.

- VOVELLE, Michel: *Les âmes du purgatoire ou le travail du deuil*. Éditions Gallimard 1996.
- VOVELLE, Michel: *Les attitudes devant la mort: Problèmes de méthode, approches et lectures différentes*. Annales ESC 31/1, 1976, s. 120–132.
- VOVELLE, Michel: *Piété baroque et déchristianisation en Provence au XVIIIe siècle*. Paris 1978.
- VOVELLE, Michel: *Serielle Geschichte oder „case studies“: ein wirkliches oder nur ein Schein-Dilemma?* In: Raulff, U. (Hg.): *Mentalitäten-Geschichte. Zur historischen Rekonstruktion geistiger Prozesse*. Berlin 1989, s. 114–126.
- WALLENTA, Wolfgang: *Katholische Konfessionalisierung in Augsburg 1548–1648* (= Studien zur Geschichtsforschung der Neuzeit, Bd. 28). Hamburg 2003.
- WEBER, Max: *Sociologie náboženství*. Praha 1998.
- WHALEY, Joachim: *Symbolism for the Survivors: The Disposal of the Dead in Hamburg in the Late Seventeenth and Eighteenth Centuries*. In: Týž (ed.): *Mirrors of Mortality. Studies in the Social History of Death*. London 1981, s. 80–105.
- WILDOVÁ TOSI, Alena: *Osudy Věčného pekelného žaláře a jeho místo v české literatuře*. In: Manni, Giovanni Battista: *Věčný pekelný žalář*. Ed. M. Valášek. Praha 2002, s. 243–289.
- WILHELM-SCHAFFER, Irmgard: *Gottes Beamter und Spielmann des Teufels. Der Tod in Spätmittelalter und Früher Neuzeit*. Köln – Weimar – Wien 1999.
- WIMMER, Johannes: *Gesundheit, Krankheit und Tod im Zeitalter der Aufklärung*. Fallstudien aus den habsburgischen Erbländern. Wien – Köln 1991.
- WINKELBAUER, Thomas: *Grundherrschaft, Sozialdisziplinierung und Konfessionalisierung in Böhmen, Mähren und Österreich unter der Enns im 16. und 17. Jahrhundert*. In: Bahlcke, J. – Strohmeyer, A. (Hg.): *Konfessionalisierung in Ostmitteleuropa. Wirkungen des religiösen Wandels im 16. und 17. Jahrhundert in Staat, Gesellschaft und Kultur*. Stuttgart 1999, s. 307–338.
- WINKELBAUER, Thomas: *Ständefreiheit und Fürstenmacht. Länder und Untertanen des Hauses Habsburg im konfessionellen Zeitalter*. Teil 2. Wien 2003.
- WINKELBAUER, Thomas: *Volkstümliche Reisebüros oder Werkzeuge obrigkeitlicher Disziplinierung? Die Laienbruderschaften der Barockzeit in den böhmischen und österreichischen Ländern*. In: Leeb, R. – Pils, S. C. – Winkelbauer, T. (Hgg.): *Staatsmacht und Seelenheil. Gegenreformation und Geheimprotestantismus in der Habsburgermonarchie* (= Veröffentlichungen des IÖG, Bd. 47). Wien – München 2007, s. 142–160.
- WINTER, Eduard: *Der Josefismus. Die Geschichte des österreichischen Reformkatholizismus 1740 – 1848*. Berlin 1962.
- WOCEL, Jan Erazim: *O staročeském dědickém právu*. In: *Pojednání kr. České spol nauk v Praze*, 5, sv. II. Praha 1861, s. 471–529.
- WODIANKA, Stephanie: *Betrachtungen des Todes. Formen und Funktionen der „meditatio mortis“ in der europäischen Literatur des 17. Jahrhunderts*. Tübingen 2004.
- WUNDERLI, Richard – BROCE, Gerald: *The Final Moment before Death in Early Modern England*. *The Sixteenth Century Journal* 20, 1989, s. 259–275.
- ZACHOVÁ, Irena: *Soupis sbírky rukopisů Antonína Bedřicha Mitrovského v Archivu města Brna*. (= Studie o rukopisech monographia. Sv. IV) Praha – Brno 1999.
- ZAJIC, Andreas: *„Zur ewiger gedächtnis aufgericht“*. Grabdenkmäler als Quelle für Memoria und Repräsentation von Adel und Bürgertum im Spätmittelalter

- und in der Frühen Neuzeit. Das Beispiel Niederösterreichs (= MIÖG, Ergänzungsband 45). Wien – München 2004.
- ZARDIN, Danilo: *Relaunching confraternities in the Tridentin era: shaping consciences and christianizing society in Milan and Lombardy*. In: Terpstra, N. (ed.): *The politics of ritual kinship: confraternities and social order in early modern Italy*. Cambridge UP 2000, s. 190–209.
- ZELA, Stanislav: *Náboženské poměry v Olomouci za biskupa Marka Kuena (1553–1565)*. Olomouc 1931.
- ZIELIŃSKA, Katarzyna: *Więzi społeczne na Mazowszu w połowie XVII wieku w świetle testamentów konsystorza pułtuskiego*. *Przegląd historyczny* 77, 1986, č. 1, s. 45–59.
- ZUBER, Rudolf: *Lidová zbožnost a poutě na Moravě v 18. století*. In: *Studie Muzea Kroměřížska '91*. Kroměříž 1992, s. 74–86.
- ZUBER, Rudolf: *Osudy moravské církve v 18. století (1695–1777) I*. Praha 1987.
- ZUBER, Rudolf: *Osudy moravské církve v 18. století II*. Olomouc 2003.

VYBRANÉ INTERNETOVÉ ZDROJE:

- <http://campus.belmont.edu/honors/WILLBIBHOME.htm> (Rozsáhlá bibliografie k výzkumu středověkých a raně novověkých testamentů, Joseph Byrne, University Belmont. Stahováno: prosinec 2003).
- <http://www.the-orb.net/bibliographies/deathbib.htm> (Bibliografie k dějinám smrti, Otfried Lieberknecht. Stahováno: leden 2004).
- <http://userpage.fu-berlin.de/~aeimhof/ame.htm> (Arthur E. Imhof: „Ars moriendi: Die Kunst zu leben – die Kunst zu sterben“, přednáška proslovená 8. prosince 1995. Stahováno: listopad 2003).
- <http://www.totentanz-online.de> (Totentanz-Vereinigung, Uli Wunderlich, Düsseldorf. Stahováno: leden 2004).
- <http://www.lib.umi.com/dissertations> (Seznam disertací z vybraných univerzit. Stahováno: prosinec 2003).
- <http://www.netline.bc.ca/ment/intro.htm> (Mentalities. An Interdisciplinary Journal. Stahováno: listopad 2004).
- <http://www.sepulkralmuseum.de> (Zdroje k problematice pohřbívání, publikace řady *Kasseler Studien zur Sepulkralkultur*; časopis *Friedhof und Denkmal*; katalogy výstav apod. Stahováno: prosinec 2005).
- http://online-media.uni-marburg.de/fpmr/html/fs_bibliog.html (Rozsáhlá aktualizovaná bibliografie v souvislosti s výzkumem pohřebních kázání na univerzitě v Marburgu. Stahováno: prosinec 2005).